

İSLÂM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

MÜSIAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA
EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

ARALIK 1994

Bu Çalışma MÜSİAD'da Araştırmalar ve Bilgi
Bankası Komisyonu yönetiminde,
Prof. Dr. Haşmet BAŞAR
Tarafından Hazırlanmıştır.

Prof. Dr. Haşmet BAŞAR

- İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Çalışma Ekonomisi Öğr. Üyesi
- İslam Kalkınma Bankası (Cidde), İslami Araştırmalar ve Eğitim Enstitüsü,
Ekonomik İşbirliği Grubu Başkanı

ISBN 975-7215-00-7

Dizgi: Birim (0212) 532 51 79

Baskı: Prestij (0212) 577 09 17

Her hakkı mahfuzdur.
Bu rapordan ancak MÜSİAD'ın izni
alınmak veya MÜSİAD kaynak
gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Önsöz

İslam dinini diğer dinlerden ayıran temel hususlardan birisi, bir sosyal bütünlük ve işbirliğini öngörmesidir. İşbirliği, bundan dolayı dinimizin bütünleştirici bir unsuru olarak hükümlenmiştir. MÜSİAD olarak hazırladığımız bu rapor gösteriyor ki, Müslüman ülkeler birçok alanlarda sanayileşmiş ülkelerin gerisinde bulunmaktadır. İslam ülkelerinin sosyo-ekonomik ve siyasi hedeflerini gerçekleştirmek için yakın işbirliği yapmaktan başka alternatifleri yoktur. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana bu yönde devamlı süregelen çabalar olmuştur. Sonuçta işbirliği olgusunu yansıtan birçok teşkilatlar ortaya çıkmıştır.

Bu alandaki birçok resmi ve etkili teşebbüsler İslam Konferansı Teşkilatı'nın (İKT) muhtelif sosyo-ekonomik programlarında görülmektedir. Bundan dolayı İslam Konferansı Teşkilatı, İslam ülkelerinin farklı hedeflerini gerçekleştirmek yönünde etkili bir şekilde harekete geçirilebilecek çok önemli bir araç olmuştur.

İşbirliği arayışlarının hükümet boyutu yanında, özel sektör ve eğitim kuruluşlarını kapsaması gereklidir. Bu çalışmada belirtildiği gibi, İKT'na bağlı üye ülkelerde genel kalkınma stratejilerinin başarılabilmesi için bu ülkelerdeki tarım, ticaret ve sanayi sektörlerinin işbirliği anlayışı temeline konsantre olmaları zorunludur.

Müslüman ülkelerin 21. yüzyıldaki yeni stratejileri Orta Asya, Avrupa ve tüm dünyadaki Müslüman toplulukları gözönünde tutmalıdır. İslam ülkeleri arasında işbirliği yaklaşımını teşvik etmeyi amaçlayan muhtelif kuruluşların listesinin bulunduğu EK 1 ve Ek 2 mevcut durumun bilinmesine yardımcı olmaktadır.

Özetle MÜSİAD olarak bu araştırma raporumuzun sorunları ortaya koyma yanında, bu çok önemli alanda başlıca çözüm yollarının ana hatlarını çözmeye yeni boyutlar kazandırmasını amaçladık.

Bu raporun tüm İslam aleminin yararına hizmet göreceğini ümit ediyoruz.

Saygılarımla,
Erol Yarar
MÜSİAD Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1: İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ	
I. İSLAMİ AÇIDAN EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİN ÖNEMİ.....	9
II. İSLAM ÜLKELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ŞARTLARI.....	10
III. ULUSLARARASI İSLAMİ KURULUŞLARIN EKONOMİK İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK GENEL BİR GÖRÜNÜMÜ.....	12
IV. İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ STRATEJİLERİ.....	17
V. FİNANS VE BANKACILIK ALANINDA İŞBİRLİĞİ: İSLAM KALKINMA BANKASI'NIN FAALİYETLERİ ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER.....	20
VI. SONUÇ.....	24
EKLER	
EK 1: İSLAM DÜNYASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ BAŞLICA KURUMLAR.....	39
EK 2: İSLAM DÜNYASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK BAŞLICA KURULUŞLAR.....	45

BÖLÜM 1

İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

I. İSLAMİ AÇIDAN EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİN ÖNEMİ

İşbirliği, Müslüman toplumlar için yeni bir kavram değildir. Yüce Kur'an "taawun" kelimesi ve türevlerinden çeşitli yerlerde bahsetmek suretiyle, gerek birey ve gerekse toplumun sosyo-ekonomik hedeflerini gerçekleştirmesinde etkin bir araç olarak işbirliğinin önemini vurgulamıştır. Bunun ötesinde; İslam, beşerî problemler ve bu problemlerin çözümünde kardeşlik ve işbirliğine özel bir önem atfetmektedir. İnsanların yakın birlikteliğini ifade eden toplum (cem'ia) kelimesi Kuran-ı Kerim ve Hadislerde birçok yerde ve değişik şekillerde kullanılmıştır.

Gerçekte; diğer dinlere mukayese ile İslam'ın en önemli ayırtedici özelliklerinden birisi kardeşliği dayalı bir toplum anlayışı ve topluma yönelik direktifleridir. Bunun ötesinde; Batı toplumlarındakinden farklı olarak, İslam'da cemaat (topluluk) belli bir bölgede yaşayan ya da belli bir dine mensup insan grubu olarak telakki edilmemekte, bölgesel ve millî sınırların ötesine taşan daha geniş bir kavram olarak tasvir edilmektedir.

İlgincidir ki, "co-operation" (işbirliği) ve "society" (toplum) kelimeleri Latince'den kaynaklanmakla birlikte, pratikte M.S. 18'inci yüzyıla kadar kullanılmamıştır. Belki, İngilizce lisanı o yüzyılda değişen sosyo-ekonomik şartlar nedeniyle bu kelimeleri keşfetmiş olabilir. Tarih; işbirliğine ve dengeli bir beşerî kalkınmaya dayalı toplum kavramının Batı toplumlarından çok daha önce ilk defa İslam tarafından algılandığına ve tanıtıldığına işaret etmektedir. Kur'an-ı Kerim'deki bir çok ayet arasında özellikle Maide Suresi Ayet 2, Al-i İmran Suresi Ayet 104, 105, 110 ve 115, Tövbe Suresi Ayet 41 ve 71, Hac Suresi Ayet 41, Müslümanlar arasındaki işbirliği ve birlikte çalışmanın önemini özellikle vurgulamaktadır.

Kur'an-ı Kerim yanında Hazret-i Peygamber'de (SAV) ashabına, güçlü ve müreffeh bir toplum kurmak amacıyla aralarında işbirliği yapma ve birbirlerine yardımcı olma tavsiyesinde bulunmuştur (Sahih-i Buhari Cilt II, Sayfa 1368). Peygamberimiz dönemindeki ve sonraki dönemlerdeki uygulamalar, Müslümanlar birlik içinde oldukları her zaman dünya ekonomisi ve siyasi düzeninde güçlü bir konuma sahip bulduklarını kanıtlamıştır. Şanlı bir geçmişe sahip Müslüman ülkeler için yeniden İslamî işbirliği kavramını benimsemek ve geçmişteki gücümüzün en azından belli bir kısmını tekrar elde etmek amacıyla gerekli aksiyonu göstermek için bugün yeni bir dönemdir.

Bu amaçla; Müslüman ülkeler arasında daha yakın ilişkilerin tesis amacıyla bir dizi toplantı ve konferanslar düzenlenmiş, ekonomik ve politik gruplaşmalar teşvik edilmiştir.

II. İSLAM ÜLKELERİNİN SOSYO-EKONOMİK ŞARTLARI

İslam ülkelerinin sosyo-ekonomik şartlarına ilişkin istatistikler aşağıdaki gerçekleri göstermektedir:

— Dünya yüzölçümünün % 60'ının gelişmekte olan ülkelere, % 40'ının da sanayileşmiş ülkelere ait olduğu hesaplanmaktadır. İslam ülkeleri toplam dünya kara alanının % 19'una, ekilebilir ve üretken alanların % 13'üne (ki bunun ancak % 6'sı sulanabilmekte) sahip bulunmaktadır. Bunun ötesinde; modern teknolojik imkanların uygulaması da son derece sınırlı bulunmaktadır: Örneğin, 1991 yılında 47 İslam ülkesindeki toplam traktör sayısı 1.5 milyondan daha az idi (bu, dünyadaki toplam traktör sayısının sadece % 5'ine tekabül etmekte olup, İslam ülkelerindeki toplam traktörün yarısı Türkiye'de bulunmaktadır). Benzer bir durum haşere ilaçları, kimyevî maddeler ve koruma ilaçları gibi girdilerin kullanımı için de söz konusudur. İslam ülkelerinin yarısından fazlası açlık ve fakirlikten kötü bir biçimde etkilendiği için, kaynaklarının daha fazlasını tarım sektörüne ve gıda güvenliği bölgelerine yönlendirmek zorunda kalmaktadırlar.

— İstatistikler 1992 yılı itibarıyla dünya nüfusunun 5.5 milyar'ı aştığını, bunun 4.5 milyarının (yani % 82'sinin) gelişmekte olan ülkelerde yaşadığını göstermektedir. Belirtmek gerekir ki, İslam Kalkınma Bankası'na üye 47 ülkenin resmi olarak nüfusu 1992 yılı itibarıyla 1.1 milyarın üzerinde bulunmakla birlikte; yeni bağımsızlığına kavuşmuş Orta-Asya Cumhuriyetleri ile Hindistan, Rusya ve Çin gibi üye olmayan ülkelerdeki ve dünyanın diğer bölgelerindeki Müslüman topluluklar dahil edildiğinde bu rakam 1.5 milyara ulaşmaktadır. Gerçekte; % 2.3 lik hızlı nüfus büyümesi (% 4.7 ile Ürdün, % 4.6 ile Suudi Arabistan ve % 4.2 ile Umman dünyada rekor hızla nüfus büyüme gösteren ülkelerdir) Müslüman nüfusu 2025 yılı itibarıyla 3 milyara yaklaştıracaktır; bu ise 30 yıldan daha kısa bir sürede toplam dünya nüfusunun üçte birini Müslümanların oluşturacağı anlamına gelmektedir. Diğer tarafta, sanayileşmiş dünyada ortalama yıllık nüfus artış hızı % 1'in altında olup, bunun sonucu dünya nüfusu içindeki payları % 15'ten (822/5350) 2025 yılı itibarıyla % 11'e (922/8247) gerileyecektir.

— Dünya nüfusu içinde büyük bir paya sahip olmakla birlikte, İslam ülkelerinde ortalama yaşama süresi sadece 57 yaştır. Bu ortalama gelişen ülkeler için 64, dünya ortalaması olarak 64, sanayileşmiş ülkelerde ise 77 yaştır. Diğer bir ifade ile, zengin ulusların vatandaşları ortalama Müslüman nüfusa göre % 30 daha uzun yaşamaktadırlar. Nüfusun

sektörel dağılımı İslam ülkelerinde toplam nüfusun yaklaşık üçte ikisi kırsal kesimde yaşamakta olup zirai faaliyetlerle uğraşmaktadır. Teknolojik girdiler kullanamadıkları için, gelirleri tabiat koşullarına bağlı bulunmaktadır. Elverişsiz yurtiçi ve dış piyasa yapıları ve organizasyonel yetersizlikler bu fakir ulusların tarımla uğraşan kesimi üzerinde ilave bir külfet oluşturmaktadır.

— En son istatistikler İslam ülkelerinin cehaletle mücadelede öncelik vermeleri gerektiğine işaret etmektedir. Halen tüm müslüman dünyanın % 46'sı okuma-yazma bilmemektedir. Sonuçta; yaklaşık 450 milyon insan cehaletten muzdarip olup, çeşitli sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasal problemlerle yüzyüze bulunmakta ve ülkelerinin kalkınma faaliyetlerine çok az katkıda bulunabilmektedir. İslam ülkelerinin iç açıcı olmayan durumu Milli Gelir İstatistiklerinden de gözlenebilir. Sanayileşmiş ülkelerde kişi başına ortalama gelir 1992 yılında 15.000 Dolar'ın üzerinde idi. Dünya ortalaması 3.000 Dolar iken; petrol üreten ülkeler hesaba katıldığında, İslam ülkelerinde kişi başına ortalama gelir 2000 Dolar idi. Daha detaylı bir inceleme İslam ülkeleri arasında sadece 4 petrol üreten ülkenin (Brunay, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Kuveyt) yüksek gelir grubunda, diğer 7 petrol üreten ülkenin (Suudi Arabistan, Bahreyn, Umman, Libya, Malezya, İran ve Cezayir) ise üst-orta gelir grubunda yer aldığını göstermektedir. Beş ülke (Türkiye, Tunus, Ürdün, Suriye ve Fas) alt-orta gelir grubunda yer almıştır. 30 İslam ülkesi düşük gelir grubu olarak sınıflandırılırken, bunlardan 20'si 500 Dolar'dan daha düşük kişi başına ortalama gelir düzeyi ile dünyanın en fakir ülkeleri olarak bilinmektedir.

İslam ülkelerindeki yöneticiler, çok sınırlı ekonomik ve mali kaynaklarına rağmen, çabalarını eğitim ve sağlık projelerine kanalize etmek yerine savunma ve askeri amaçlı harcamalara öncelik vermişlerdir. Birleşmiş Milletler İstatistikleri, 1992 yılında sanayileşmiş ülkelerin merkezi hükümet harcamalarının % 94'unu savunma amaçlarına, % 12'sini eğitim, % 13'ünü sağlık ve % 40'ını da sosyal refah amaçlarına tahsis ettiklerini teyid etmektedir. Bu oranlar İslam ülkeleri için sırası ile % 18, % 11, % 3 ve % 6'dır. Diğer bir ifade ile; Müslüman dünya kaynaklarının çok önemli bir kısmını (% 9 yerine % 18) askeri amaçlara, çok az bir kısmını da sağlık ve sosyal refah programlarını tahsis etmiştir. Yanlış kaynak tahsisinin İslam ülkelerinin sosyo-ekonomik gelişmelerini geciktirdiği sık sık öne sürülen bir argümandır.

Sanayileşmiş ülkeler dünya ticaretine hakim durumda olup, ihracat ve ithalat işlemlerinin % 80'ini kontrol etmektedir. Son on yıllık dönemde İslam ülkelerinin dünya ticaretinde-

ki payı % 8'i geçmedi. İslam ülkelerinin kendi aralarındaki ticareti % 9 civarında olmakla birlikte, ihracatlarının % 85 ithalatlarının da % 90'ı yüksek gelir grubundaki ülkelere dağılmıştır.

Endişe verici diğer bir gerçek de, İslam ülkelerinin dış borç düzenlemeleri yoluyla Batı sermayesine olan bağımlılığıdır. İslam ülkelerinin toplam dış borçları 1993 yılı itibarıyla 500 milyar \$ civarında idi (dünya toplamının % 30'u). Bu yüksek dış borç yükünün bir sonucu olarak; Müslüman dünya 35 milyar Doları yıllık ana para taksiti ve 20 milyar Doları faiz ödemesi olmak üzere toplam 55 milyar \$ borç servisini batı ülkelerindeki mali kurumlara ve hükümetlere ödemek zorunda kaldı. Dünya Bankası istatistikleri; İslam ülkelerinin dış borçlarının Gayrisafi Milli Hasıla'larının yaklaşık üçte ikisini bulduğunu göstermektedir (En yüksek dış borç/GSMH oranı % 325 ile Gine Bissau, en düşük oran ise % 11 ile İran'a ait bulunmaktadır).

III. ULUSLARARASI İSLAMİ KURULUŞLARIN EKONOMİK İŞBİRLİĞİNE YÖNELİK GENEL BİR GÖRÜNÜMÜ

Yukarıda kısaca özetlenen ekonomik ve sosyal şartlar; İslam ülkeleri arasında ekonomik ve sosyal işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan ulusal, bölgesel ve uluslararası kuruluşların ne denli zor bir görevle karşı karşıya olduklarına işaret etmektedir. Bu durum birkaç nedene bağlanabilir:

Birincisi; İslam ülkelerinin % 90'ı hürriyet ve bağımsızlıklarına, yüzyıllar boyunca İngiliz, Fransız ve diğer Avrupa uluslarının sömürge yönetimi altında yaşadıkdan sonra, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında özellikle 1950-1965 döneminde kavuşmuşlardır. Müslümanlararası işbirliği kavramı onlar için yeni bir olgu idi. Bu ülkeler problemlerini, başka ülkelerle işbirliğinden ziyade tek başlarına çözmeyi düşünmüştür. İkincisi; sömürge güçleri tarafından belirlenen sınırlar bölgeye barış ve güvenlikten ziyade sorunlar getirmiştir. Bunun sonucu; bağımsızlık sonrasında birçok komşu ülke birbirinin yakın dostu ve müttefiki değil düşmanı haline gelmiştir.

Üçüncüsü; İslam devletlerinin kapladığı alan Batı Afrika'da Senegal'den Uzakdoğu'da Endonezya'ya, Kuzey'de Arnavutluk'tan güney'de Uganda ve Yemen'e uzanmaktadır. Bu dört yön arasında, 23'ü Asya ve 28'i Afrika'da olmak üzere 51'in üzerinde ülke yer almaktadır. İstatistikler, İslam ülkelerinin yaptığı ihracatın % 85'inin 3 temel maddeye dayandığı-

nı göstermektedir; petrol üreticisi ülkelerin dış gelirlerinin yaklaşık % 95'i ham petrol ve rafine petrol ürünlerine dayanırken, iki temel tarım ürünü 28 İslam ülkesinin ihrac gelirlerinin % 90'ından fazlasını oluşturmaktadır. İslam Konferansı Teşkilatı ve İslam Kalkınma Bankası gibi uluslararası kuruluşlar dışında, hemen hemen tüm işbirliği düzenlemeleri bölgesel, alt-bölgesel ve komşu ülkeler düzeyinde olmuştur. Bunun ötesinde, bazı işbirliği aksiyonları sağlam, uzun-vadeli, fizibil proje ve stratejilerden ziyade, liderlerin ve başkanların geçici dostluklarına ve savunma amaçlarına dayanmıştır.

Resmi belgeler; diğer ülkelerle işbirliği yoluyla sosyo-ekonomik kalkınmayı hızlandırmak, uluslararası ölçekte daha iyi bir imaj yaratmak ve son 40 yıllık dönemde batı hükümetlerinin ve mali kurumlarının taleplerini karşılamak amacıyla yönelik olarak, İslam Konferansı Teşkilatı bölgesinde 115 kuruluşun tesis edildiğine işaret etmektedir. Bu kuruluşların bölgesel dağılımı aşağıda özetlenmiştir:

<u>Bölge</u>	<u>Kuruluş Sayısı</u>
Afrika	17
Asya.....	13
Arap Bölgesi	26
Uluslararası İslam Teşkilatları.....	20
Birleşmiş Milletler.....	24
Diğer	15
TOPLAM	115

Yukarıdaki TABLO; İslam Dünyası'nda çeşitli sosyo-ekonomik ve mali işbirliği program, plan ve stratejilerini geliştirmeye yönelik çok sayıda teşkilat ve kuruluşun mevcut olduğunu göstermektedir. Sorun bir kuruluş, organize bir komite ya da komisyon tesis etmek değil, fakat her kuruluşun hedef ve etkinliğini kesin bir şekilde tanımlamaktır.

Mevcut kuruluşların daha detaylı bir analizi; bu kuruluşlardan üçte birinin esas itibarıyla İKT üyesi ülkelerinin sadece ticaret ve kalkınma konularıyla ilgilendiğini göstermektedir. Bunun dışındaki kuruluşlar; üye-olmayan ülkelerle ilişkiler dahil, genel ekonomik, mali, ticaret ve kalkınma faaliyetlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

İlginçtir ki; İslam ülkeleri, ve özellikle Arap devletleri arasındaki ekonomik işbirliği 1950'li yıllara kadar uzanmaktadır. BM Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu'nun 1947 yılında

kuruluşunun hemen sonrasında, 1950 yılında Arap Ligi ve Arap Ekonomik ve Sosyal Konseyi (AESC) kurulmuştur. Bu kuruluşları; Batı Afrika Ekonomik Topluluğu (1959), Afrika Birliği Teşkilatı (1963), Afrika Kalkınma Bankası (1963), Arap Ortak Pazarı (1964), Arap Ekonomik Birliği Konseyi (1964), Arap Kültür ve Bilim Teşkilatı (1964), Orta Afrika Gümrük ve Ekonomik Birliği (1964), İktisadi İşbirliği Teşkilatı (1964) ve nihayet İslam Konferansı Teşkilatı'nın (1969) kurulması takip etti.

İslam Konferansı Teşkilatı bölgesi dahilinde (özellikle Arap ve Afrika bölgesinde) iktisadi işbirliğini geliştirmeye yönelik bölgesel ve alt-bölgesel teşkilatların kuruluşuna ilişkin ikinci dönem 1970'ten 1980'e uzanan dönemdir. Bu dönemde -büyük ölçüde, petrol fiyat artışlarının önemli bir rol oynadığı Orta-Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde olmak üzere- 23 teşkilat kurulmuştur. Bu kuruluşlar aşağıda kısaca belirtilmiştir:

- Arap İktisadi ve Sosyal Kalkınma Fonu (1971)
- Arap Ziraî Kalkınma Teşkilatı (1972)
- B.M. Batı Afrika Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA, 1973)
- Afrika Kalkınma Fonu (1973)
- Batı Afrika Kalkınma Bankası (1973)
- İslam Vakfı (1973)
- Afrika'nın Ekonomik Kalkınması için Arap Bankası (1974)
- Afrika ve Arap Ülkelerine Teknik Yardım için Arap Fonu (1974)
- Asya Kliring Birliği (1974)
- Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (1974)
- B.M. Dünya Gıda Konseyi (1974)
- Inter-Arap Yatırım Garanti Şirketi (1974)
- İslam Kalkınma Bankası (1975)
- Orta Afrika Kalkınma Bankası (1975)
- Arap Para Fonu (1976)
- Arap Petrol Yatırım Şirketi (1976)
- Arap Tarımsal Yatırım ve Kalkınma İdaresi (1976)
- "Büyük GSL" Ülkeleri Ekonomik Topluluğu (1976)
- İslam Ekonomik, Kültürel ve Sosyal İşler Komisyonu (1977)
- İslam İktisadi Araştırma Merkezi (1977)
- Afrika Garanti ve İktisadi İşbirliği Fonu (1977)
- İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi (1978)
- İslam Teknik ve Meslekî Eğitim ve Araştırma Merkezi (1979)

İşbirliğinin değişik yönleriyle ilişkili üçüncü dönem kuruluşlar genellikle İKT düzeyinde kurulmuştur. Bu kuruluşların amacı kendilerini belli bölgelere sınırlı tutmaktan daha ziyade, uluslararası düzeyde hizmet vermektir. Bu kuruluşlar:

- İslam Bilim, Teknoloji ve Kalkınma Fonu (1981)
- İslam Araştırma ve Eğitim Enstitüsü (1981)
- İslam Fıkıh Akademisi (1981)
- İslam Ticareti Geliştirme Merkezi (1983)
- Kültür Daimi Komitesi (COMIAC), Ekonomi Daimi Komitesi (COMCEC) ve Bilim Daimi Komitesi (COMSTECH) (1983), İslami konularda ihtisaslaşmış Pakistan, Malezya, Nijerya ve Uganda'daki üniversiteler.

Arap ülkeleri, aralarındaki ekonomik, mali ve siyasi işbirliğini geliştirmek amacıyla bir takım bölgesel teşkilatlar kurma konusunda da aktif olmuşlardır. Bu kuruluşların bazıları (Körfe İşbirliği Konseyi gibi) Körfez bölgesinde ortak bir ekonomik politika oluşturmak için önemli girişimlerde bulunurken, diğerleri (Arap İşbirliği Konseyi ve Arap Magrib Birliği gibi) amaçlarının sadece bazılarını gerçekleştirebilmiştir.

1970'li yılların başlarında, çeşitli İslami kuruluşlar arasındaki işbirliğinin de önemli bir konu olduğu anlaşılmıştır. Bunun sonucu, iki önemli kuruluş İslam Konferansı Teşkilatı ve İslam Kalkınma Bankası İslami kuruluşların faaliyetlerinin koordinasyonuna önem vermektedir. İKT, çeşitli organ ve komitelerinin faaliyetlerini yılda iki kez gözden geçirmekte ve ekonomik stratejilerini İstanbul'daki COMCEC toplantısında nihai hale getirmektedir. İslam Kalkınma Bankası İcra Direktörleri yılda en az 6 kez toplanmaktadır. Bankanın Governörler Kurulu (Genellikle üye ülkelerin Maliye ve Ekonomi'den sorumlu Bakanlarından oluşmaktadır) tüm faaliyetlerin gözden geçirildiği, politika konularının tartışıldığı ve gelecekte takip edilecek stratejilerin kararlaştırıldığı Genel Kurul'da bir araya gelmektedir. Bunun ötesinde, İslam Bankalarının yöneticileri ve Ulusal Kalkınma ajansları da Genel kurula iştirak etmektedirler.

İslam Konferansı Teşkilatı -diğer sorumlulukları yanında- tüm üye ülkelerin üst bir kuruluşu olarak, dünya üzerindeki tüm müslümanların refahına yönelik iktisadi ve sosyal politikaları belirlemek ve uygulamak gibi bir sorumluluk da taşımaktadır. Bu önemli görev büyük ölçüde İKT'nın 3 ana organı tarafından yerine getirilmektedir:

- Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (COMCEC) 1974 yılında Ankara'da kurulmuştur. O tarihten bu yana, Türkiye Cumhurbaşkanı COMCEC'in Başkanı bulunmaktadır.

COMCEC'in temel amacı, ekonomik ve ticari alanlarda İslam Konferansı'nın benimsediği kararları uygulamak ve İslam devletleri arasındaki işbirliğini güçlendirici mümkün tüm araçları incelemektir. COMCEC, İKT'nin diğer organları yanında İslam Kalkınma Bankası ile de çok yakın bir mesai içindedir.

- "Ankara Merkezi" olarak da bilinen İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar ve Eğitim Merkezi (SESRTIC) 1977 yılında kurulmuştur. SESRTIC kuruluşundan bu yana 40'ın üzerinde seminer düzenlemiş, çok tanınmış "İktisat İşbirliği Dergisi" yanında 50 kadar kitap, döküman ve araştırma çalışması yayınlamıştır.

- "Kazablanka Merkezi" olarak da bilinen İslam Ticari Geliştirme Merkezi (ICDT), bilgi toplamakta ve yayınlamakta, İslam ülkelerindeki ticaret konularında araştırma ve eğitim programları düzenlemektedir.

İslam Ülkeleri İktisadi ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (COMCEC), İKT ülkeleri için yeni stratejiler formüle etme yanında, ticaret, tarım, endüstri, ulaştırma, haberleşme ve enerji alanlarında ilişkilerin geliştirilmesi ve sosyal ve teknik sektörlerin geliştirilmesi konularıyla da ilgilidir.

Ticaretin geliştirilmesi alanında aşağıdaki çalışmalar yapılmaktadır:

- a) "İslam Ülkeleri Ticaret Enformasyon Ağı"nın (TINIC) kurulması için 1988 yılında adımlar atılmıştır. İslam Ticareti Geliştirme Merkezi (ICDT) ve İslam Kalkınma Bankası (IDB) TINIC'la işbirliği içinde bulunmaktadır.
- b) İlgili dökümanların ve "İhracat Kredi Sigortası ve Yatırım Garanti Programı" Anlaşması'nın hazırlanması görevi 1986 yılında İslam Kalkınma Bankası'na verilmiştir. Gerekli çalışmaları takiben Anlaşma Maddeleri üye ülkelere sunulmuş, Anlaşma 1994 Ekim ayı itibarıyla 28 ülke tarafından imzalanmış, yakın bir gelecekte uygulamaya koymak üzere 9 üye ülke tarafından da tasdik edilmiştir.
- c) "Çok taraflı İslam Kliring Birliği" dökümanı, COMCEC'in öncülüğü ile, İslam Kalkınma Bankası tarafından hazırlanmış, Merkez Bankası Governörleri tarafından gözden geçirilmiş ve nihayet 1992 yılında COMCEC'in Sekizinci Oturumu'na sunulmuştur. Döküman halen sonuçlandırılma aşamasındadır.
- d) COMCEC'in başarılarından birisi olarak kabul edilen Uzun Vade Ticaret Finansmanı Programı (LTTFS) 1987 yılında İslam Kalkınma Bankası tarafından kurulmuştur. Ana

gayesi daha uzun vadeli (6 aya kadar) finansman temini yoluyla ticareti teşvik etmektir. Haziran 1994 itibarıyla, 9 üye ülkedeki 99 projeye toplam 281 milyon ABD Dolarlık finansman sağlanmıştır.

- e) COMCEC ve Türk Standartlar Enstitüsünün öncülüğü ile 1992 yılında "Standardların Uyumlu Hale Getirilmesi İçin Metodoloji" isimli özel bir döküman hazırlanmıştır. Üye ülkelerin ilgili kuruluşlarından sözkonusu dökümanla ilgili görüş ve öneriler beklenmektedir.
- f) COMCEC; ülkelerarası ticaretin gelişmesinde önemli bir rol oynayan İslam Ticaret Fuarları'na İKT'ye dahil üye ülkelerin katılımını teşvik etmektedir. Bugüne dek beş ticaret fuarı düzenlenmiştir. 6'ncı fuar 1995 yılında İran'da, 7'ncisi de 1996 yılında Lübnan'da yapılacaktır.

IV. İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİ İÇİN STRATEJİLER

İslam ülkelerinin ekonomik stratejileri üzerine ilk resmi döküman, 1981 yılında Taif'te yapılan Zirve Toplantısında İslam ülkeleri Devlet Başkanları tarafından imzalanan 1981 Mekke Deklerasyonu'dur. İlk etapta 10 sektörün ele alınması kararlaştırılmıştır. Bunlar:

1. Ziraî Kalkınma ve Gıda Güvenliği
2. Ticaret
3. Sınai Kalkınma
4. Ulaştırma
5. Haberleşme ve Turizm
6. Enerji
7. Bilim ve Teknoloji
8. Çalışma ve Sosyal Güvenlik
9. Sağlık ve Nüfus
10. Teknik İşbirliği

1984 yılında Kazablanka'da yapılan 4'üncü İslam Zirve Konferansı yukarıdaki hedeflerin gerçekleştirilme imkanlarını gözden geçirmiş, ve öncelik alanlarını aşağıdaki 6 sektöre indirmiştir:

1. Ziraî Kalkınma ve Gıda Güvenliği
2. Ticaret
3. Sanayi
4. Bilim ve Teknoloji
5. Ulaştırma ve Haberleşme
6. Enerji

Global ekonomik ve politik şartlardaki gelişmeler ve son on yıldaki tecrübeler, yetkilileri Birinci Aksiyon Planı'nı gözden geçirmeye ve yeniden değerlendirmeye zorlamıştır. Plan; 1991 yılında yapılan Dış İşleri Bakanları Toplantısı ve 6'ncı Zirve Konferansı'nda tartışılmıştır. Sonuçta; COMCEC, İslam ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliğini güçlendirmek için yeni stratejiler üzerine bir döküman hazırlaması için İKT "Ankara Merkezi"ni görevlendirmiştir. Merkez'in hazırladığı döküman taslağı, ilgili İKT kuruluşlarından tüm uzmanların katıldığı istişari toplantılarda defalarca detaylı şekilde tartışılmıştır. Taslak daha sonra Ekim 1994'te yapılan COMCEC toplantısına sunulmuştur. Doküman bütünleşmiş bir İKT topluluğu öngörmekte olup, 10 ana sektöre ilişkin konuları incelemiştir. Bunlar:

1. Gıda, Tarımsal ve Kırsal Kalkınma
2. Endüstri
3. Enerji ve Madencilik
4. Dış Ticaret
5. Ulaştırma ve Haberleşme
6. Turizm
7. Para ve Finans
8. Teknoloji ve Teknik İşbirliği
9. İnsan Kaynaklarını Geliştirme
10. Çevre

Bu dökümanı daha önceki deklarasyonlardan ayırdeden belki de en önemli özelliği, Müslüman dünyanın mevcut konularına yaklaşım tarzıdır. Döküman, herbir konunun üye ülkeler açısından önemini tasvir etmekte ve daha sonra amaçlarını ortaya koymakta, hareket tarzlarını tanımlayarak ilgili İKT organ ve kuruluşlarına görevler tevdi etmektedir.

İKT'nin "Ankara Merkezi" (COMCEC'in himayesinde) çeşitli alanlarda İslam ülkeleri arasındaki iktisadi işbirliğini geliştirme konusunda halihazırda kaydedeğer başarılar elde etmiş bulunmaktadır. Örneğin:

- a) **Tarım ve Gıda Güvenliği:** Bu konuda dört İKT Bakanlar Konferansı ve İki Uluslararası Sempozyum yapılmıştır. 1991-1999 dönemi İslam ülkeleri için "Gıda Güvenliği Dönemi" ilan edilmiştir.
- b) **Endüstri:** Dört İKT Bakanlar Konferansı ve iki uluslararası sempozyum düzenlenmiştir. Joint-venture projeleri belirlenmiştir.
- c) **Ulaştırma:** Bu konuda, COMCEC'in 1988 yılında Türkiye'deki Dördüncü Oturumu ile eşanlı olarak özel bir bakanlar toplantısı yapılmıştır. İkinci Bakanlar toplantısı 1991 yılında Endonezya'da yapılmış, üçüncüsü de 1993 yılında İran'da organize edilmiştir. Nihai tavsiyeler tüm üye ülkelere gönderilmiştir.
- d) **Enerji:** Enerji konularındaki ilk bakanlar toplantısı COMCEC'in 5'nci Oturumu ile eşanlı olarak 1989 yılında İstanbul'da yapılmıştır. Enerji kaynaklarının ve güç şebekesinin geliştirilmesi ile ilgili tavsiyeler İKT üyesi ülkelere iletilmiştir.
- f) **Altyapı ve Kamu Hizmetleri:** Bu konudaki ilk Bakanlar toplantısı, COMCEC'in 7'nci oturumu ile eşanlı olarak 1991 yılında İstanbul'da yapılmıştır. İKT Genel Sekreteri ve COMCEC üye ülkelere beş rapor ve bu toplantıda alınan tavsiye kararlarını göndermiş ve üye ülkelerin kararları uygulanması istenmiştir.
- g) **Çalışma ve Sosyal Güvenlik:** Bu konudaki "Uzman Grup Toplantıları" 1984 yılında Malezya'da başlamış, daha sonra Ürdün'de (1985), Türkiye'de (1989) ve Mısır'da (1993) tekrarlanmıştır. Uzman grupları işgücü mübadelesi ve sosyal güvenlik konuları üzerine anlaşmalar üretmiş, ve ilgili kuruluşların dikkatine sunmuştur.
- h) **Teknik İşbirliği:** Bu konudaki ilk Bakanlar toplantısı, COMCEC'in 1990 yılında Türkiye'de yapılan 6'ncı Oturumuyla eşanlı olarak yapılmış ve temel noktalarda acil işbirliği çağrısında bulunulmuştur. Bunun yanında; 1990-94 döneminde dört uzmanlar toplantısı yapılmış, raporlar üretilerek eğitim programlarının önemi vurgulanmıştır.

Bunun dışında; İKT Genel Sekreteryası, "Ankara Merkezi" ve COMCEC'in çabaları sonucu dört nizamname ve anlaşma hazırlanarak üye ülkelerin imza ve onayına sunulmuştur. Bunlar:

- (1) 2 Mayıs 1977'de Tripoli'de (Libya) ICFM tarafından benimsenen "İktisadi ve Ticari İşbirliği Genel Anlaşması". Amaçları: Yatırım ve sermaye transferini, bilgi ve teknik enformasyon mübadelesini teşvik etmek. Anlaşma 26 üye ülke tarafından imzalanıp onaylanmıştır. Bunlar: Bahreyn, Bengaldeş, Kamerun, Komoro, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Gine, Endonezya, Irak, Ürdün, Kuveyt, Libya, Malezya, Mali, Fas, Moritanya, Nijer, Umman, Pakistan, Filistin, Katar, Suudi Arabistan, Senegal, Suriye, Tunus ve Türkiye'dir.
- (2) 5 Haziran 1981'de Bağdad'da (İRAK) ICFM tarafından benimsenen "Yatırımların Teşviki, Korunması ve Garantisi Anlaşması". Amaçları: Sermaye transferlerini teşvik etmek, yatırımları ticari risklere karşı korumak, sermaye transferlerini garanti altına almak.

14 üye ülke tarafından imzalanarak onaylanmıştır. Bu ülkeler; Brunay, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Endonezya, Kuveyt, Mali, Fas, Uganda, Pakistan, Filistin, Suudi Arabistan, Somali, Tunus ve Türkiye'dir.

(3) 10 Ekim 1990 tarihinde İstanbul'daki COMCEC Altıncı Oturumu'nda benimsenen "İKT üyesi Ülkeler arasında Tercihli Ticaret Sistemi Çerçeve Anlaşması" Endonezya, Libya, Senegal, Sudan, Çad ve Türkiye olmak üzere 6 üye ülke tarafından imzalanmıştır.

Amaçları: İKT üyesi ülkeler arasındaki ticareti geliştirmek.

(4) "İhracat Kredi Sigortası ve Yatırım Garanti Şirketi Anlaşma Maddeleri"

10 Eylül 1987 yılında İstanbul'da yapılan COMCEC Üçüncü Oturumu'nda benimsenmiştir. Suudi Arabistan, Mısır, Tunus, Ürdün, Endonezya, Çad, Pakistan ve Bangladeş olmak üzere 8 ülke tarafından imzalanıp onaylanmıştır. Anlaşma Maddeleri henüz yürürlükte değildir.

(5) "İslam Sivil Havacılık Konseyi Nizamnamesi"

26 Eylül 1992'de Niamey'de (NİJER) ICFM tarafından benimsenmiştir. Bangladeş, Birleşik Arap Emirlikleri, Nijer, Filistin, Senegal ve Tunus olmak üzere 6 ülke tarafından imzalanarak onaylanmıştır. Nizamname henüz yürürlükte değildir.

(6) "İslam Devletleri Telekomünikasyon Birliği Nizamnamesi."

22 Aralık 1984 tarihinde Sana'da (Yemen) ICFM tarafından benimsenmiştir. Bangladeş, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Ürdün, Libya, Uganda, Filistin ve Senegal tarafından imzalanıp onaylanmıştır. Nizamname henüz yürürlükte değildir.

OIC Genel Sekreteryası aynı zamanda üye ülkelerin diğer sosyo-ekonomik ve hukuki problemlerine de ilgi göstermekte olup, bu konuda gerekli çalışmalar yapmakta, ilgili mercilerin onayına sunulmak üzere kararlar almaktadır. Sekreteryaya son olarak; İslam dünyasında salgın hastalıklarla mücadele uyuşturucu trafiğini kontrol ve çevre konularıyla ilgili dökümanların hazırlanmasını sonuçlandırdı.

V. FİNANS VE BANKACILIK ALANINDA İŞBİRLİĞİ: İSLAM KALKINMA BANKASI'NIN FAALİYETLERİ ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

İslam Kalkınma Bankası; İslam dünyasının ana mali kurumu olarak, 1975 yılında İslam Konferansı Teşkilatı üye devletleri tarafından kurulmuştur. Üye sayısı son 20 yılda 47 ülkeye yükselen İKB'nin mali işlemlerinin toplam hacmi Ağustos 1994 itibarıyla 15 milyar ABD Doları'na ulaşmıştır.

Ana sözleşmesinde belirtildiği gibi, İKB'nin temel amaç ve hedefi üye ülkelerin ve üye-olmayan ülkelerdeki Müslüman toplumların ekonomik kalkınma ve sosyal inkişaflarını İslam dininin prensiplerine göre gerçekleştirmelerini desteklemektir. Buna göre İKB:

- Üretken projelerin sabit sermayesine iştirak etmeyi,
- Özel ve kamu kesimi şirketlerine kredi sağlamayı,
- altyapı projelerine yatırım yapmayı,
- dış ticaret işlemlerini desteklemeyi,
- eğitim imkanları sağlamayı ve araştırma yapmayı
- ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmayı, amaçlamaktadır.

İKB'ye üyelik için gerekli şartlar; İslam Konferansı Teşkilatı'nın üyesi bulunmak ve yukarıda belirtilen amaçları kabul etmektir. Dünya ekonomik ortamında ve üye ülkelerin ihtiyaçlarında ortaya çıkan değişiklikler nedeniyle, Banka'nın kayıtlı sermayesi 1992 yılında 2 milyar İslam Dinarı'ndan 6 milyar İslam Dinarı'na yükseltilmiştir.

İKB'nin faaliyetleri üç ana kategoride sınıflandırılabilir:

1. Proje Finansmanı
2. Ticaret Finansmanı
3. Özel Yardım Operasyonları

Banka; operasyonların çeşit ve miktarına karar verirken, Banka'nın öncelik alanları yanında projenin ekonomik fizibilitesi ve ilgili üyenin kalkınma planıyla ilişkisine özel bir önem vermektedir. Örneğin; kaynakların belli bir yüzdesi her yıl hedef sektörlerle (tarım gibi) tahsis edilmek durumundadır. Bu faaliyetlerin ötesinde, İKB her zaman yüksek istihdam imkanları yaratan projeleri desteklemeye gayret göstermekte iktisadi işbirliği ve joint venture (ortak yatırım) prensiplerine özen göstermektedir. Tecrübeler; Banka'nın dev yatırım projelerinden ziyade makul (orta) ölçekteki projelere ve konsorsiyumlara iştirak etmeye ilgi duyduğunu göstermektedir. İKB bu anlayışla; Dünya Bankası, Asya ve Afrika Kalkınma Bankaları, Arap Kalkınma Finansmanı kurumlar ve AOPEC Fonu ile birlikte bir dizi projeyi finanse etmiştir. Finansman biçimleri söz konusu olduğunda; IDB -diğer uluslararası mali kuruluşlardan farklı olarak- faizli işlem yapmamakta, verdiği krediler karşılığı sadece, belli başlı idari giderlerini karşılayacak miktarda bir hizmet bedeli tahsil etmektedir. Sağladığı borç finansmanının büyük bölümü tarım, ulaştırma, sağlık ve eğitim alanlarında altyapı

yatırımlarına yönlendirmekte olup, en az gelişmiş üye ülkeler bu hususta geri ödemesiz dönem ve geri ödeme konusunda özel (imtiyazlı) bir muameleye tabi tutulmuşlardır. Başlangıcından Haziran 1994 tarihine kadar, 44 ülkede 202 projeye 1.2 milyar ABD Doları tutarında borç finansmanı sağlanmıştır.

IKB kuruluş taahhüdü gereği, yüksek risk taşınmasına rağmen kuruluşunun ilk yıllarında sabit sermayeye iştirake önem vermiştir. Ne var ki, birçok ülkede borsaların mevcut olmayışı ve bu nedenle hisselerin satışında karşılaşılan güçlükler IDB'yi küçük ve orta ölçekteki işletmeleri milli kalkınmayla ilişkili mali kuruluşları vasıtasıyla desteklemeye yöneltmiştir.

IKB'nin üye ülkelerde doğrudan sabit sermaye iştirake 250 milyon ABD Doları, sabit sermaye katılımına da 66 milyon ABD Doları tahsis ettiği görülmektedir.

IKB, aynı zamanda, kiralama, taksitli satış ve kar ortaklığına ilişkin özel İslami finansman modelleri geliştirmiştir. Bu amaçla 2 milyar ABD Dolarlık finansman tahsis edilirken; bunun 721 milyon Doları kiralama'ya (leasing), 752 milyon Doları taksitli satışlara, 38 milyon Doları da kâr ortaklığı projelerine kanalize edilmiştir.

IKB'nin üye ülkeler arasında iktisadi işbirliğini geliştirme misyonunun bir parçası olarak, Banka emtiaları peşin esasta satın alarak, bir teminat karşılığı vadeli esasta satma şeklinde bir finansman sağlamaktadır. İstisnai durumlar dışında (talep edilen malların üye ülkede mevcut olmayışı, kalite, miktar, fiyat kısıtlamaları vb.) ithalatın bir üye ülkeden yapılması gerekmektedir. 1994 Haziran ayı itibarıyla Banka kısa-vade ticaret finansmanı faaliyetleri için 8.4 milyar ABD Dolarlık finansman sağlamıştır. Banka ve üye ülkeler, 18 aydan 60 ay vadeye uzanan ticareti finanse etmek amacıyla 1987 yılında Uzun Vade Ticaret Finansmanı Programını oluşturmuşlardır. Bu program çerçevesinde bu güne kadar toplam 280 milyon Dolar değerinde 99 proje finanse edilmiştir. İslam Kalkınma Bankası, dünyada ve özellikle üye ülkelerde İslam Bankalarının gelişmesi için mali ve teknik yardım sağlamış, 15 kurumun sermayelerine 47 milyon Dolar katkıda bulunmuştur. Banka İslam Bankalarıyla olan işbirliğini diğer alanlara da genişletmiş, bu bağlamda İslam Bankalarıyla ortaklaşa olarak 1987 yılında İslam Bankaları Portföyü ve 1990 yılında İslam Ticaret Şirketi'ni kurmuştur. İslam Kalkınma Bankası'nın 47 üye ülkesinden 20'sinin özel ilgi gerektiren az gelişmiş ülkeler olarak sınıflandırıldığı yukarıda belirtilmişti.

Bu bağlamda, kuraklıktan etkilenen Batı Afrika'ya 50 milyon Dolar, çekirgeden zarar gören Kuzey Afrika ülkelerine de 14 milyon Dolar sağlanmıştır. İstatistikler, IKB'nin az geliş-

miş ülkeler için elinden gelen tüm çabayı sarfettiğine işaret etmektedir. Banka'nın kurulduğundan 1994 yılına kadar hemen hemen 1 milyar Dolar (3,2 milyar Dolar tutarındaki toplam proje finansmanının üçte biri) ve özel yardım operasyonlarının üçte ikisi (430 milyon Dolar'ın 304 milyon Doları) en fazla ihtiyaç içindeki Müslüman devletlere kanalize edilmiştir. Bunun ötesinde, ilk 10 yılı geri ödemesiz 25-30 yıl vadeli krediler temin etmek amacıyla 1993 yılında 100 milyon ABD Dolarlık özel bir fon kurulmuştur. Banka, idari masraflarının belli bir kısmını karşılamak amacıyla bu krediler üzerinden yıllık bazda sadece % 0.75'lik bir hizmet bedeli tahsil edecektir.

İslam Kalkınma Bankası, aynı zamanda, üye olmayan ülkelerdeki Müslüman toplulukların sosyo-ekonomik, kültürel ve dini problemleriyle de âlâkadar olup, Hindistan'dan, Vietnam'a, Rusya'dan Amerika Birleşik Devletleri ve Güney Afrika'ya dünyanın değişik bölgelerinde 1.67 projeyi desteklemiş ve amaçların gerçekleştirilmesi için 127 milyon Dolarlık fon sağlamıştır. Belirtmek gerekir ki; 1990 yılından bu yana Eski Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki Müslüman Cumhuriyetler ve topluluklar özel bir ilgi görmektedir. Bunun sonucu; IKB, eğitim ve sosyal yatırımların gerçekleştirilmesi için 6 milyon Dolarlık mali yardım sağlamış olup, bu miktarın yarısı okul ve hastane inşaatı ile yardım teşkilatlarına harcanmıştır. Banka yetkilileri Orta Asya'da 10 değişik projenin fizibilitesi çalışmaları için 3 milyon Dolar bağışlamış; 6 milyon Doları yardım kuruluşlarına ve 15 milyon Dolar'ı da yeniden imar amaçlarına olmak üzere Bosna-Hersek'e 21 milyon Dolarlık yardım programını onaylamıştır. Banka'nın planlarına göre, 1995-1997 döneminde 40 milyon Dolarlık bir tutar özellikle Orta Asya Cumhuriyetleri'ndeki projelere tahsis edilecek, 5 milyon Dolarlık bir tutar da teknik yardım faaliyetlerine destek amacıyla temin edilecektir.

IKB'nın İslam dünyasındaki ilişkileri geliştirme ve ekonomik kalkınmaya yardımcı olma amacının bir parçası olarak, 1981 yılında İslam Araştırma ve Eğitim Enstitüsü kurulmuştur. 1994 Ekim ayı itibarıyla, yayınlanan araştırmaların sayısı 90'a yaklaşmış, yaklaşık yarısı hassaten İslam İktisadi, bankacılık, finans ve işbirliği konularında olmak üzere 110 kadar eğitim programı düzenlenmiştir. Son 10 yıllık dönemde üye ülkelerden 3000'in üzerinde resmi görevli IRTI programlarına iştirak etmiştir. IRTI uzmanları ikdisadi işbirliğini hızlandırmak amacıyla İKT Enformasyon Sistemi Ağı (OICIS-NET) üzerinde çalışmaktadır.

İslam Kalkınma Bankası, üye ülkelerdeki ilgili kuruluşlar ile çok yakın ilişkileri sürdürme yanında, diğer milli, bölgesel uluslararası İslami ve İslami olmayan kuruluşlarla, Birleşmiş Milletler teşkilatları, Hükümetlerarası (IGO's) ve gayri-resmi kuruluşlarla (NGO's) ile de yakın

ilişkiler tesis etmiştir. Bunlar arasında; UNESCO, UNCTAD, UNIDO, FAO, IFAD, EU, OECD ve ASEAN ile ilişkiler -ve özellikle IMF, Dünya Bankası, Asya ve Afrika Kalkınma Bankaları ile işbirliği- üye ülkeler için verimli sonuçlar getirmiştir. Banka ayrıca IKT Genel Sekreteryası, Ankara Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRTRIC), Casablanca Ticareti Geliştirme Merkezi (ICDT), Cidde Bilim Teknoloji Vakfı (IFSTAD), Cidde Fıkh Akademisi, bazı Körfez ülkelerindeki Kalkınma Fonları ve İktisadi İşbirliği Teşkilatı (ECO) ile de çok yakın temas içindedir.

Kısacası; istatistikler İslam Kalkınma Bankası'nın İslam ülkeleri arasındaki mali ve iktisadi işbirliğini geliştirme konusunda kaydadeğer bir ilerleme sağladığını göstermektedir. Bunun sonucu, son yirmi yılda üye sayısını 22'den 47'ye yükseltmiş, toplam işlem hacmi de 20 milyar Dolara aşmıştır. Banka, 21'nci yüzyılın şartlarına hazır olmak için, uzun vadeli bir plan hazırlamış ve üye ülkelere sunduğu hizmetin verimliliğini ve etkinliğini arttırmak için bu planı uygulamaya koymuştur.

VI. SONUÇ

İslam'ın temel prensiplerinden birisi de, ekonomik ve sosyal faaliyetler dahil hayatın her vechesinde muaffak olmak için işbirliği kaidelerini uygulamak gerektiğidir. Yüce Kur'an'daki ayetler yanında, Yüce Peygamberimiz'in (SAV) hadisleri de, bireylerin, kurumların ve devletlerin amaçlarını gerçekleştirmede işbirliği içinde hareket etmelerinin önemine işaret etmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nı takiben ekonomik, politik ve mali gelişmeler sonucu İslam ülkeleri çok sayıda teşkilat ve kuruluş oluşturmuşlardır. Bu süreç 1970-1980 döneminde (yüksek petrol geliri dönemi) hızlanmış, bu tür kuruluşların adedi Ekim 1994 itibarıyla 115'e ulaşmıştır. Ancak; sadece İslam Kalkınma Bankası ve İslam Konferansı Teşkilatı'nın bazı organları kaydadeğer bir performans göstermiştir. Bu duruma muhtemel bir çözüm bazı kuruluşların birleştirilmesi, sayılarının azaltılması ve iş kalitesine önem verilmesidir. Her bir kuruluşun faaliyetlerinin sık sık değerlendirmeye tabi tutulması ve bu faaliyetlerin fayda/maliyet analizinin yapılması gelecekteki stratejiler için bir mukayese standardı oluşturacaktır. Birçok kuruluş mali kaynakların, kalifiye ve adanmış insan gücünün yetersizliğinden muzdarip bulunmaktadır.

Etkin bir iktisadi işbirliği geliştirmek için gelecek on yıllık dönemde, hükümet teşkilatlarının resmi kanalları dışında, üniversitelerin ve özel kesim temsilcilerinin teşvik edilmesi gerekecektir. Bu bağlamda; üniversitelerdeki ihtisaslaşmış araştırma enstitüleri; ticaret, sanayi ve ziraat odaları; işadamları ve sanayici dernekleri çok önemli bir rol oynayabilir.

21'nci yüzyılın şartları için dizayn edilmiş yeni stratejileri uygularken, ilgili İslami teşkilatların yeni bağımsızlığını kazanmış Orta Asya ve Avrupa devletlerinin problemlerine özel bir önem göstermeleri ve Müslüman toplumların karşılaştığı müşküllerin çözümüne yardım eli uzatmaları gerekecektir. Bunun ötesinde, hükümetler tabanda kendi halklarının düşüncelerini göz ardı etmemeli; birbiriyle, sadece politik amaçlarını gerçekleştirmek için değil, fakat zengin ve müreffeh bir İslam dünyası yaratmak için işbirliği yapmalıdırlar.

SEÇİLMİŞ BIBLİYOGRAFYA

RESMİ DÖKÜMANLAR

İslam Kalkınma Bankası (IDB)

- Articles of Agreement 1974
- Annual Reports 1992-1993
- Nineteen years in the Service of Development, 1993
- Reports and documents produced by the Operations and Projects, Trade Promotion, Economic and Policy Planning Departments, Operations Technical Services Unit, Technical Assistance, Special Assistance and Scholarship Programs (1992-1994).

İslam Konferansı Teşkilatı

- Report of the Secretariat General on Economic Affairs and Science and Technology, January 1994
- Report of the Expert's Group Meeting on the Draft Plan of Action to Strengthen Economic and Commercial Cooperation among the Member countries of the Organization of the Islamic Countries (OIC), April, 1994.

United Nations Development Program (UNDP) Human Development Report 1994. United Nations Food and Agricultural Organization (FAO) Production Year Book 1992. World Bank Development Report 1993.

ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

- Awan, Kazim Raza - Prospect for Cooperation through Trade among OIC Member Countries - IR-TI/IDB Jeddah 1985.
- Bhuiyan, Ayubur Rahman - Economic Cooperation among Islamic Countries: Issues and Prospective - International Seminar on Islamic Common Market, Dhaka 18- 20/12/1993.

İSLÂM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜYESİ ÜLKELER LİSTESİ

1	AFGANİSTAN	AFGANİSTAN İSLAM DEVLETİ
2	ARNAVUTLUK	ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ
3	CEZAYİR	CEZAYİR DEMOKRATİK HALK CUMHURİYETİ
4	AZERBAJCAN	AZERBAJCAN CUMHURİYETİ
5	BAHREYN	BAHREYN DEVLETİ
6	BANGLADEŞ	BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ
7	BENİN	BENİN CUMHURİYETİ
8	BRUNEY	BRUNEY SULTANLIĞI
9	BURKİNA FASO	BURKİNA FASO
10	KAMERUN	KAMERUN CUMHURİYETİ
11	ÇAD	ÇAD CUMHURİYETİ
12	KOMOR ADALARI	KOMOR ADALARI FEDERAL İSLAM CUMHURİYETİ
13	CİBUTİ	CİBUTİ CUMHURİYETİ
14	MİSİR	MİSİR ARAP CUMHURİYETİ
15	EMİRLİKLER	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
16	GABON	GABON CUMHURİYETİ
17	GAMBİA	GAMBİA CUMHURİYETİ
18	GİNE	GİNE CUMHURİYETİ
19	GİNE-BİSSAU	GİNE-BİSSAU CUMHURİYETİ
20	ENDONEZYA	ENDONEZYA CUMHURİYETİ
21	İRAN	İRAN İSLAM CUMHURİYETİ
22	IRAK	IRAK CUMHURİYETİ
23	ÜRDÜN	ÜRDÜN KRALLIĞI
24	KUVEYT	KUVEYT DEVLETİ
25	KIRGIZİSTAN	KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ
26	LÜBNAN	LÜBNAN CUMHURİYETİ
27	LİBYA	LİBYA ARAP HALK SOSYALİST CEMAHİRİYESİ
28	MALEZYA	MALEZYA
29	MALDİV ADALARI	MALDİV ADALARI CUMHURİYETİ
30	MALİ	MALİ CUMHURİYETİ
31	MORİTANYA	MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ
32	FAS	FAS KRALLIĞI
33	NİJER	NİJER CUMHURİYETİ
34	NİJERYA	NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
35	UMMAN	UMMAN SULTANLIĞI
36	PAKİSTAN	PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
37	FİLİSTİN	FİLİSTİN DEVLETİ
38	KATAR	KATAR DEVLETİ
39	SUUDİ ARABİSTAN	SUUDİ ARABİSTAN KRALLIĞI
40	SENEGAL	SENEGAL CUMHURİYETİ
41	SIERRA LEONE	SIERRA LEONE CUMHURİYETİ
42	SOMALİ	SOMALİ CUMHURİYETİ
43	SUDAN	SUDAN CUMHURİYETİ
44	SURİYE	SURİYE ARAP CUMHURİYETİ
45	TACİKİSTAN	TACİKİSTAN CUMHURİYETİ
46	TUNUS	TUNUS CUMHURİYETİ
47	TÜRKİYE	TÜRKİYE CUMHURİYETİ
48	TÜRKMENİSTAN	TÜRKMENİSTAN CUMHURİYETİ
49	UGANDA	UGANDA CUMHURİYETİ
50	YEMEN	YEMEN CUMHURİYETİ
51	ZANZİBAR	ZANZİBAR

İSLAM KALKINMA BANKASI'NA ÜYE ÜLKELER LİSTESİ

1	AFGANİSTAN	AFGANİSTAN İSLAM DEVLETİ
2	ARNAVUTLUK	ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ
3	CEZAYİR	CEZAYİR DEMOKRATİK HALK CUMHURİYETİ
4	AZERBAYCAN	AZERBAYCAN CUMHURİYETİ
5	BAHREYN	BAHREYN DEVLETİ
6	BANGLADEŞ	BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ
7	BENİN	BENİN CUMHURİYETİ
8	BRUNEY	BRUNEY SULTANLIĞI
9	BURKINA FASO	BURKINA FASO
10	KAMERUN	KAMERUN CUMHURİYETİ
11	ÇAD	ÇAD CUMHURİYETİ
12	KOMOR ADALARI	KOMOR ADALARI FEDERAL İSLAM CUMHURİYETİ
13	CİBUTİ	CİBUTİ CUMHURİYETİ
14	MISIR	MISIR ARAP CUMHURİYETİ
15	EMİRLİKLER	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ
16	GABON	GABON CUMHURİYETİ
17	GAMBIA	GAMBIA CUMHURİYETİ
18	GİNE	GİNE CUMHURİYETİ
19	GİNE-BISSAU	GİNE-BISSAU CUMHURİYETİ
20	ENDONEZYA	ENDONEZYA CUMHURİYETİ
21	İRAN	İRAN İSLAM CUMHURİYETİ
22	IRAK	IRAK CUMHURİYETİ
23	ÜRDÜN	ÜRDÜN KRALLIĞI
24	KUVEYT	KUVEYT DEVLETİ
25	KIRGIZİSTAN	KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ
26	LÜBNAN	LÜBNAN CUMHURİYETİ
27	LİBYA	LİBYA ARAP HALK SOSYALİST CEMAHRİYESİ
28	MALEZYA	MALEZYA
29	MALDİV ADALARI	MALDİV ADALARI CUMHURİYETİ
30	MALİ	MALİ CUMHURİYETİ
31	MORİTANYA	MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ
32	FAS	FAS KRALLIĞI
33	NİJER	NİJER CUMHURİYETİ
34	UMMAN	UMMAN SULTANLIĞI
35	PAKİSTAN	PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
36	FİLİSTİN	FİLİSTİN DEVLETİ
37	KATAR	KATAR DEVLETİ
38	SUUDİ ARABİSTAN	SUUDİ ARABİSTAN KRALLIĞI
39	SENEGAL	SENEGAL CUMHURİYETİ
40	SIERA LEONE	SIERA LEONE CUMHURİYETİ
41	SOMALİ	SOMALİ CUMHURİYETİ
42	SUDAN	SUDAN CUMHURİYETİ
43	SURİYE	SURİYE ARAP CUMHURİYETİ
44	TUNUS	TUNUS CUMHURİYETİ
45	TURKEY	TÜRKİYE CUMHURİYETİ
46	UGANDA	UGANDA CUMHURİYETİ
47	YEMEN	YEMEN CUMHURİYETİ

Kaynak: IRTIC

TOPLAM NÜFUS (Milyon)

	1989	1990	1991	1992
Algaristan	15,8	16,1	16,4	17,5
Arnavutluk	3,2	3,3	3,3	3,4
Cezayir	24,3	25,0	25,7	26,4
Azerbaycan	7,1	7,2	7,2	7,3
Bahreyn	0,5	0,5	0,5	0,5
Bangladeş	106,5	115,6	118,7	122,3
Benin	4,6	4,7	4,9	5,0
Bruney	0,2	0,3	0,3	0,3
Burkina Faso	8,8	9,0	9,2	9,5
Kamerun	11,5	11,5	11,9	12,2
Çad	5,5	5,7	5,8	6,0
Komor adaları	0,5	0,5	0,6	0,6
Cibuti	0,4	0,4	0,5	0,5
Mısır	51,8	53,2	54,7	56,2
Gabon	1,1	1,2	1,2	1,2
Gambiya	0,8	0,9	0,9	0,9
Guinea	6,7	6,9	7,1	7,2
Guinea-Bissau	0,9	1,0	1,0	1,1
Endonezya	179,1	179,3	187,8	189,5
İran	54,2	54,6	57,7	60,7
İrak	17,5	18,1	18,7	19,3
Ürdün	3,9	4,0	4,1	4,3
Kuveyt	2,1	2,1	2,1	1,5
Kırgızistan	4,3	4,4	4,5	4,5
Lübnan	2,7	2,7	2,7	2,7
Libya	4,4	4,5	4,7	4,9
Malezya	17,4	17,6	18,3	18,6
Maldiv adaları	0,2	0,2	0,2	0,2
Mali	8,0	8,2	9,5	9,8
Moritanya	2,0	2,0	2,0	2,1
Fas	24,4	25,1	25,7	26,4
Nijer	7,5	7,7	8,0	8,1
Nijerya	105,0	108,5	112,1	115,7
Umman	1,5	1,5	1,5	1,5
Pakistan	108,7	112,0	115,5	115,5
Katar	0,5	0,5	0,5	0,6
Suudi Arabistan	14,4	14,9	15,4	15,9
Senegal	7,1	7,3	7,5	7,8
Sierra Leone	4,1	4,2	4,3	4,4
Somali	6,5	6,7	6,9	7,2
Sudan	24,5	25,2	25,9	26,7
Suriye	11,7	12,1	12,5	12,9
Tunus	7,9	8,1	8,4	8,5
Türkiye	54,9	56,1	57,4	58,8
Türkmenistan	3,6	3,7	3,8	3,9
Uganda	18,1	18,8	19,5	20,0
Birleşik Arap Emirlikleri	1,6	1,6	1,6	1,7
Uzbekistan	20,1	20,5	21,3	21,5
Yemen	11,3	11,3	12,1	12,5
İslam Konferansı Teşkilatı Toplamı	981,4	1008,6	1044,1	1066,6
Dünya Toplamı	5206,0	5262,0	5351,0	5430,0
Dünya Toplamı İçinde İKT Payı (%)	18,9	19,2	19,5	19,6

Kaynak: IMF, International Financial Statistics, Mart 1993; UN Monthly Bulletin of Statistics, Ağustos 1993; The Economist Intelligence Unit; World Development Report, 1991, 1993.

İSLÂM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKELERİNDE GSYİH'NİN DAĞILIMI
(1988-91 ORTALAMASI OLARAK) (Yüzde Olarak)

	TARIM	SANAYİ	İMALAT	HİZMETLER
Arnavutluk	34.8	42.8		22.4
Cezayir	14.3	45.2	11.4	40.8
Bangladeş	37.5	15.4	8.6	47.0
Benin	40.6	13.3	6.4	46.1
Burkina Faso	36.3	243.8	13.7	40.1
Kamerun	26.6	26.4	13.0	47.1
Çad	39.4	18.1	15.8	42.6
Komor adaları	39.8	10.2	3.8	49.2
Cibuti	2.8	18.1	5.0	79.0
Mısır	18.3	29.7	15.3	51.9
Gabon	9.8	45.0	8.3	45.2
Gambia	34.2	11.1	6.4	54.7
Gine	28.8	33.5	3.9	37.5
Gine-Bissau	46.3	14.9	9.9	38.9
Endonezya	22.2	38.7	19.5	39.0
İran	21.1	22.5	9.2	56.4
İrak	6.7			
Ürdün	6.9	26.8	12.8	66.2
Kuveyt	1.0	54.3	9.3	44.7
Malezya	22.2	43.0	28.1	34.8
Maldiv adaları	28.5	13.4	5.4	58.0
Mali	47.4	12.1	7.5	40.3
Moritanya	30.8	26.5		42.5
Fas	17.0	33.0	17.8	50.0
Nijer	37.4	14.8	6.6	47.7
Nijerya	34.4	39.0	10.8	26.3
Umman	3.3	63.8	4.6	33.5
Pakistan	26.3	24.9	16.9	49.0
Suudi Arabistan	7.8	46.3	8.0	46.8
Senegal	20.7	18.1	12.7	61.3
Sierra Leone	39.2	14.4	5.1	46.2
Somali	65.0	9.3	5.0	25.7
Sudan	32.7	15.5	8.7	51.8
Suriye	29.5	21.0	9.0	49.5
Tunus	15.5	32.3	16.6	53.3
Türkiye	17.5	34.7	24.9	48.1
Uganda	63.0	8.4	4.3	28.5
Birleşik Arap Emirlikleri	2.0	55.0	8.7	43.3
Yemen	23.3	25.6	13.3	50.9

Kaynak: World Development Reports, 1990, 1991, 1992, 1993. OIC Economic Report 1993.
OIC Economic Report 1993.

İSLÂM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKELERİNİN TOPLAM MAL İTHALATI (CIF, Milyon US Doları)

	1989	1990	1991	1992
Alganistan	1355	1551	1623	1692
Arnavutluk	224	233	281	120
Cezayir	8909	10372	9045	8375
Azerbaycan	2184	2400	3747	
Bahreyn	2944	3839	3964	4311
Bangladeş	3615	3654	3421	3732
Benin	420	545	632	736
Bruney	1499	1723	1779	2281
Burkina Faso	431	523	520	515
Kamerun	1343	1555	1345	1312
Çad	167	142	161	155
Komor adaları	76	91	124	110
Cibuti	197	215	426	491
Mısır	7477	9175	7862	13373
Gabon	836	860	1076	1074
Gambia	191	227	304	385
Gine	490	594	695	775
Gina-Bissau	129	129	146	126
Endonezya	16487	22005	25863	27606
İran	12746	15789	21339	23196
Irak	9841	6506	426	647
Ürdün	2136	2600	2643	3257
Kuveyt	6394	4042	5093	5843
Kırgızistan	1459	1738	578	
Lübnan	2236	2526	3743	4203
Lübya	4393	5561	5898	5293
Malezya	22589	29170	36749	39927
Maldiv adaları	143	138	161	178
Mali	486	607	588	666
Moritanya	351	388	482	581
Fas	5470	6506	7684	8432
Nijer	390	414	401	473
Nijerya	4405	6521	7845	9180
Umman	2257	2725	3194	3769
Pakistan	7107	7383	8432	9375
Katar	1326	1695	1720	1880
Suudi Arabistan	21144	24069	29074	37933
Senegal	1223	1429	1343	1384
Sierra Leone	183	224	270	280
Somali	415	398	175	211
Sudan	1352	1185	1281	1081
Suriye	2084	2401	2768	3545
Tunus	4434	5944	5447	6516
Türkiye	17051	24486	21045	24095
Türkmenistan	431	397	846	
Uganda	457	466	458	415
Birleşik Arap Emirlikleri	9546	11472	17154	20214
Yemen	1944	1606	2026	
İKT Toplamı	192945	228219	251876	279742
Dünya Toplamı	3001300	3435400	3570800	3846100
Dünya Toplamı İçinde İKT Payı (%)	6.4	6.6	7.1	7.3

Kaynak: Direction of Trade Statistics, 1993, International Financial statistics, Mart 1993.
OIC Economic Report 1993.

İSLÂM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKELERİNİN TOPLAM MAL İHRACATI
(FOB, Milyon US Doları)

	1989	1990	1991	1992
Almanistan	722	803	929	999
Arnavulluk	133	123	72	65
Cezayir	9281	12650	12211	10909
Azerbaycan	701	519	1283	
Bahreyn	2716	2844	3008	3008
Bangladeş	1305	1672	1688	2040
Benin	114	115	125	125
Brunej	1921	2270	2538	2365
Burkina Faso	133	166	175	152
Kamerun	1765	2026	1910	1770
Çad	72	94	93	73
Komor adaları	26	23	28	28
Cibuti	41	49	55	58
Mısır	2594	2572	3659	5172
Gabon	1521	2461	2558	2316
Gambia	138	171	166	230
Gine	587	627	666	590
Gine-Bissau	7	21	31	31
Endonezya	21936	25675	29135	33840
İran	11282	15476	16428	15807
İrak	12257	10421	302	557
Ürdün	1098	923	1161	1220
Kuvveyt	11044	8145	685	2990
Kırgızistan	81	88	23	
Lübnan	485	494	539	560
Libya	8617	10773	10661	9740
Malezya	25049	29420	34405	40709
Maldiv adaları	45	52	54	77
Mali	197	289	303	301
Montanya	451	468	518	507
Fas	3290	4161	5399	5749
Nijer	304	275	247	202
Nijerya	10459	13055	13081	12233
Umman	4363	4584	7369	7800
Pakistan	4660	5587	6494	7267
Katar	2491	3291	3176	3488
Saudi Arabistanı	28384	44416	44062	51771
Senegal	665	718	747	661
Sierra Leone	138	150	180	150
Somali	120	150	104	109
Sudan	603	518	368	323
Suriye	3006	4218	3432	3080
Tunus	3035	3954	3886	4183
Türkiye	11823	13724	13645	13792
Türkmenistan	197	148	1187	
Uganda	262	190	175	173
Birleşik Arap Emirlikleri	17596	23505	24392	24742
Yemen	727	696	506	390
İKT Toplamı	208444	254765	253859	273348
Dünya Toplamı	2909300	3329800	3448700	3687000
Dünya Toplamı İçinde İkt Payı (%)	7.2	7.7	7.4	7.4

Kaynak: Direction of Trade Statistics: 1993: International Financial Statistics, Mart 1993.
OIC Economic Report 1993.

İSLÂM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKELERİNİN TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU
(Milyon US Doları)

	1989	1990	1991
Cezayir	28574.0	29794.0	28636.0
Bangladeş	10702.0	12222.0	13051.0
Benin	1185.0	1226.0	1300.0
Burkina Faso	717.0	834.0	956.0
Kamerun	4790.0	5990.0	6278.0
Çad	376.4	504.7	606.3
Komor adaları	174.1	184.7	175.2
Cibuti	180.1	210.4	196.7
Mısır	51498.0	40104.0	40571.0
Gabon	3181.0	3641.0	3842.0
Gambia	340.5	352.2	350.7
Gine	2167.0	2478.0	2626.0
Gine-Bissau	499.7	595.8	653.3
Endonezya	53672.0	67232.0	73629.0
İran	6518.0	9021.0	11511.0
Ürdün	7395.0	8328.0	8641.0
Lübnan	1186.7	1965.1	1858.3
Malezya	17829.0	18173.0	21445.0
Maldiv adaları	66.8	78.3	80.4
Mali	2145.0	2432.0	2531.0
Moritanya	2044.0	2207.0	2298.0
Fas	21710.0	23620.0	21219.0
Nijer	1587.0	1827.0	1653.0
Nijerya	31977.0	34557.0	34497.0
Umman	2967.0	2541.0	2697.0
Pakistan	18299.0	20645.0	22969.0
Senegal	3286.0	3737.0	3522.0
Sierra Leone	1093.0	1177.0	1291.0
Somali	2159.0	2366.0	2435.0
Sudan	13844.0	15340.0	15907.0
Suriye	16881.0	16446.0	16815.0
Tunus	6940.0	7713.0	8296.0
Türkiye	41387.0	49170.0	50252.0
Uganda	2231.0	2637.0	2830.0
Yemen	5590.0	6322.0	6471.0
İKT Toplamı	365192.3	395670.2	412089.9
Tüm Gelişen Ülkeler	1098799.0	1177987.0	1236682.0
Dünya Toplamı	1253852.0	1345731.0	1417459.0
Toplam Borçlar İçinde İKT Payı (%)	29.1	29.4	29.1

Kaynak : The World Bank, World Debt Tables, 1992-93. OIC Economic Report 1993.

Note (1) : Toplam Borç Stoku'na; kamu ve kamu garantili uzun-vadeli borçlar, garantisiz özel kesim uzun-vadeli borçlar, IMF kredi kullanımı ve tahmin kısa-vadeli borçlar dahil bulunmaktadır.

TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU'NUN GSMH'YA ORANI
(Yüzde Olarak)

	1989	1990	1991
Cezayir	53.3	51.6	70.4
Bangladeş	52.4	54.9	56.0
Benin	79.2	65.6	69.4
Burkina Faso	33.2	32.4	34.9
Kamerun	47.7	56.3	57.5
Çad	39.1	43.2	47.0
Komor adaları	83.3	74.4	72.0
Cibuti	42.4	47.2	42.1
Mısır	165.4	126.7	130.2
Gabon	89.7	80.3	88.1
Gambia	128.0	110.5	110.9
Gine	99.0	96.9	94.8
Gine-Bissau	299.2	322.9	323.8
Endonezya	59.7	66.1	66.4
İran	5.2	7.6	10.8
Ürdün	181.5	237.6	225.3
Malezya	50.5	44.6	47.6
Maldiv adaları	82.4	86.9	81.7
Mali	104.9	98.7	104.9
Moritanya	216.8	224.6	214.7
Fas	100.1	94.6	80.0
Nijer	79.9	73.9	72.9
Nijerya	111.9	107.4	108.8
Umman	40.4	26.6	28.6
Pakistan	44.4	50.3	50.1
Senegal	73.8	66.4	63.1
Sierra Leone	115.4	136.3	167.5
Somali	212.8	283.4	
Sudan	133.4	175.7	221.7
Suriye	169.2	118.1	
Tunus	71.6	64.0	66.2
Türkiye	53.5	46.2	48.1
Uganda	76.7	96.4	109.2
Yemen	89.8	101.0	88.1
İKT Ülkeleri	60.1	58.9	63.7
Gelişen Ülkeler	41.3	40.6	41.8

Kaynak: The World Bank, World Debt Tables, 1992-93, OIC Economic Report 1993.

İSLAM KONFERANSI TEŞKİLATI ÜLKE RİSK SIRALAMASI VE RATINGİ

ULUSLARARASI SIRALAMA			ÜLKE	RATING		
1992	1991	1990		1992	1991	1990
26	37	44	Suudi Arabistan	78.59	53.9	60.0
27	42	50	U.A.E.	76.46	52.7	56.0
30	41	44	Bahreyn	74.99	52.9	60.0
31	26	24	Malezya	73.61	76.0	75.8
33	72	106	Kuveyt	72.46	36.9	27.9
34	33	29	Bruney	71.90	56.5	72.1
37	40	54	Türkiye	66.20	53.1	54.0
38	50	71	Katar	64.40	47.5	44.8
40	32	35	Endonezya	63.53	57.3	65.7
42	48	46	Umman	60.88	49.8	59.0
50	64	60	Tunus	52.52	39.1	50.0
56	60	75	Fas	44.29	40.0	42.5
65	56	57	Pakistan	39.61	41.3	53.0
66	83	64	Cezayir	37.78	31.9	47.0
67	73	89	Gabon	37.71	36.9	35.8
75	103	122	Suriye	34.14	25.2	22.3
81	86	85	Kamerun	32.13	31.6	37.0
84	82	84	Senegal	31.93	33.1	37.8
86	80	80	Mısır	31.09	34.5	39.6
88	92	99	Gambia	30.45	29.5	28.9
89	96	81	Bangladeş	30.39	28.7	39.3
90	102	97	Ürdün	29.94	25.7	31.0
92	95	103	Nijer	29.32	28.7	28.6
96	88	96	Nijerya	28.06	31.0	33.0
97	112	102	Libya	27.97	22.8	28.7
99	58	93	İran	27.38	40.5	33.8
103	98	116	Cibuti	25.54	28.6	25.2
111	94	87	Mali	24.71	29.0	36.8
127	110	125	Üganda	22.34	23.1	19.4
133	113	108	Çad	21.02	22.7	27.2
140	105	121	Moritanya	19.00	24.4	22.8
141	126	124	Lübnan	18.74	15.4	19.6
159	100	99	Sierra Leone	13.17	27.2	28.9
163	124	131	Sudan	11.66	16.8	14.5
168	130	129	Irak	6.07	1.9	18.4

Rating: Kredi Değerlemesi

Kaynak: EUROMONEY, Eylül 1991 ve 1992. OIC Economic Report 1993.

İSLAM KALKINMA BANKASI (İKB)

İKB Tarafından Sağlanan Finansman (Özet) (Haziran 1994 itibarıyla)

İşlem Sayısı	Ülke Sayısı	Finansman Şekli	Onaylanan Mil-yon İslam Dinarı	Onaylanan Mil-yon ABD Doları
PROJE FİNANSMANI + TEKNİK YARDIM				
192	36	KREDİLER	913.541	1097.824
10	8	KREDİLER (LDMC PROGRAMI)	11.806	15.602
62	24	SABİT SERMAYEYE İŞTİRAK (*)	200.807	249.036
62	18	KİRALAMA (LEASING)	586.714	720.746
5	4	KÂR ORTAKLIĞI	29.680	38.556
73	23	TAKSİTLİ SATIŞ	589.885	751.602
188	38	TEKNİK YARDIM (ÜYE ÜLKELERE)	67.513	81.798
5	3	TEKNİK YARDIM (ÜYE OLMAYAN ÜLKELERE)**	0.818	1.138
5	3	SABİT SERMAYEYE İŞTİRAK LİMİTİ	27.541	33.569
3	3	KİRALAMA LİMİTİ	27.200	30.200
4	4	TAKSİTLİ SATIŞ LİMİTİ	32.250	43.614
20	17	SABİT SERMAYE/KİRALAMA/ T. SATIŞ LİMİTİ	118.605	138.465
629		ALT TOPLAM (1)	2606.360	3202.150
ALT- PROJELER				
54	7	SABİT SERMAYE LİMİTİ (KULLANILAN)	27.840	33.106
12	5	KİRALAMA LİMİTİ (KULLANILAN)	11.683	15.387
23	10	TAKSİTLİ SATIŞ LİMİTİ (KULLANILAN)	22.376	29.715
89		ALT-TOPLAM	61.889	78.208
DIŞ TİCARETİN FİNANSMANI				
730	29	İTHALAT FİNANSMANI	6869.932	8379.072
99	9	UZUN VADE TİCARET FİNANSMANI	205.579	281.223
829		ALT TOPLAM (2)	7075.511	8660.295
1458		TOPLAM (1) + (2)	9681.871	11862.445
ÖZEL YARDIM İŞLEMLERİ *** ÜYE ÜLKELERE				
82	20	İSLAMİ SEBEPLER	88.594	111.984
4	3	MÜSLÜMAN AZINLIKLAR	4.195	5.311
53	23	TABİİ AFETLER	132.470	151.767
8	6	ÖZEL YARDIM BORÇLARI	27.867	34.428
147		ALT-TOPLAM (3)	253.126	303.490
ÜYE OLMAYAN ÜLKELERE				
158	49	MÜSLÜMAN AZINLIKLAR	107.995	125.618
1	1	TABİİ AFETLER	0.150	0.170
8	2	ÖZEL YARDIM	1.803	1.867
167		ALT-TOPLAM (4)	109.948	127.655
314		TOTAL (3)+(4)	363.074	431.145
İPTALLER				
104	22	PROJE FİNANSMANI+TEKNİK YARDIM	547.486	656.182
167	30	DIŞ TİCARETİN FİNANSMANI	806.143	1057.909
271		ALT TOPLAM (5)	1353.629	1714.091
2043		GENEL TOPLAM (1)+(2)+(3)+(4)+(5)	11398.574	14007.681

* İlave Sabit Sermaye projeleri dahil

** Üye Olmayan Orta-Asya Müslüman Cumhuriyetlere Teknik Yardım

*** İşlem sayısı, alt-projelere kullanımları kapsamamaktadır.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1997	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
1998	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
1999	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2000	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2001	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2002	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2003	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2004	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2005	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2006	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2007	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2008	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2009	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2010	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2011	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2012	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2013	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2014	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2015	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2016	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2017	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2018	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2019	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2020	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2021	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2022	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2023	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2024	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2025	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2026	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2027	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2028	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2029	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
2030	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

EKLER

EK 1

İSLAM DÜNYASINDA İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ BAŞLICA KURUMLAR

I. AFRİKA KITASINDA

KURULUŞ YILI	KURUM
1959	BATI AFRİKA EKONOMİK TOPLULUĞU (WAEC), Burkina Faso
1963	AFRİKA BİRLİĞİ TEŞKİLATI (OAU), Etopya
1963	AFRİKA KALKANMA BANKASI (ABD),
1964	ORTA AFRİKA GÜMRÜK VE EKONOMİK BİRLİĞİ (CACEU), Orta Afrika Cumhuriyeti
1972	AFRİKA KALKINMA FONU (ADF),
1973	MANU NEHRİ BİRLİĞİ (MRU), Siera Leone
1973	BATI AFRİKA KALKINMA BANKASI (WADB)
1974	AFRİKA EKONOMİK KALKINMASI İÇİN ARAP BANKASI, Sudan
1975	ORTA AFRİKA DEVLETLERİ KALKINMA BANKASI (CASDB), Kongo
1975	AFRİKA, KARAYIBLER VE PASİFİK DEVLETLER GRUBU (ACP)
1976	GREAT LAKE ÜLKELERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECGLC), Rwanda
1977	AFRİKA GARANTİ VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ FONU (AFGEC), Benin
1980	AFRİKA ENTEGRE KIRSAL KALKINMA MERKEZİ, Tanzanya
1981	DOĞU VE GÜNEY AFRİKA DEVLETLERİ TERCİHLİ TİCARET BÖLGESİ (PTAESAS), Gambia
1981	ORTA AFRİKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECCAS), Gabon
1981	BATI AFRİKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECOWAS), Nijerya
1981	AFRİKA EKONOMİK TOPLULUĞU (AEC), Etopya

II. ASYA KITASINDA

KURULUŞ YILI	KURUM
1947	ASYA VE PASİFİK EKONOMİK VE SOSYAL KOMİSYONU/ BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (ESCAP), Tayland
1964	İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (ECO), İran
1966	ASYA KALKINMA BANKASI (ABD), Filipinler
1967	GÜNEY-DOĞU ASYA ÜLKELERİ CEMİYETİ (ASEAN), Tayland
1973	BATI ASYA EKONOMİK VE SOSYAL KOMİSYONU/ BİRLEŞMİŞ MİLLETLER (ESCWA), Ürdün
1973	ASYA BEŞERİ KALKINMA ORTAKLIĞI (APHD), Hong Kong
1974	ASLA KLİRİNG BİRLİĞİ (ACU), İran
1979	ASYA VE PASİFİK İÇİN ENTEGRE KIRSAL KALKINMA MERKEZİ (CIDAP), Bengaldeş
1982	ASYA VE PASİFİK GIDA GÜVENLİĞİ BÖLGESEL KOMİSYONU (RCFSAD), Tayland
1985	GÜNEY ASYA BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ CEMİYETİ (SAARC), Nepal
1986	ASYA KREDİ BİRLİĞİ FONU (AFCUD), Tayland
1989	ASYA FİNANS VE YATIRIM ŞİRKETİ (AFIC), Filipinler
1989	ASYA-PASİFİK İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ, Singapur

III. ARAP ÜLKELERİNDE

KURULUŞ YILI	KURUM
1950	ARAP DEVLETLERİ LİĞİ (LAS), Mısır
1950	ARAP EKONOMİK VE SOSYAL KONSEYİ (AESC), Mısır
1964	ARAP ORTAK PAZARI (ACM), Ürdün
1964	ARAP EKONOMİK BİRLİĞİ KONSEYİ (CAEU)
1964	ARAB BİRLİĞİ EĞİTİM, KÜLTÜR VE BİLİM TEŞKİLATI (ALESCO), Tunus
1968	PETROL İHRAC EDEN ARAP ÜLKELERİ TEŞKİLATI (OAPEC), Mısır
1971	ARAP İKTİSADİ VE SOSYAL KALKINMA FONU (AFESD), Bahreyn
1972	ARAP TARIMSAL KALKINMA TEŞKİLATI (AOAD), Sudan
1974	ARAP AFRİKA İKTİSADİ KALKINMA BANKASI (ABEDA), Sudan
1974	ARAP NÜFUS GELİŞMESİ VE İMAR ENFORMASYON ETÜDLERİ MERKEZİ (ACIS), Suriye
1974	AFRİKA VE ARAP ÜLKELERİNE TEKNİK YARDIM İÇİN ARAP FONU (AFTAAAC), Mısır
1976	ARAP PARA FONU (AMF)
1976	ARAP PETROL YATIRIM ŞİRKETİ (APIC), Suudi Arabistan
1976	ARAP TARIMSAL YATIRIM VE KALKINMA İDARESİ (AAID), Sudan
1977	ARAP-LATİN AMERİKA BANKASI (ALAB), Peru
1980	ARAP BANKING CORPORATION (ABC), Bahrain
1980	ARAP KÖRFEZ ODALARI FEDERASYONU (FAGC), Saudi Arabia
1980	ARAP TİCARET FİNANSMANI PROGRAMI (ATFP), Birleşik Arap Emirlikleri
1981	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATLARI İÇİN ARAP KÖRFEZ PROGRAMI (AGP-UN), Suudi Arabistan
1981	ARAP ÜLKELERİ TİCARET, SANAYİ VE TARIM ODALARI GENEL BİRLİĞİ (GUCCIAAC), Lübnan
1981	KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (GCC), Suudi Arabistan
1982	KÖRFEZ YATIRIM ŞİRKETİ (GIC), Kuveyt
1988	ARAP SINAI KALKINMA VE MADENCİLİK TEŞKİLATI (AIUMO), Irak
1989	ARAP İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (ACC), Ürdün
1989	ARAP MAGRİB BİRLİĞİ (AMU), Fas

IV. ULUSLARARASI İSLAM TEŞKİLATLARI

KURULUŞ YILI	KURUM
1969	İSLAM KONFERANSI TEŞKİLATI (OIC)
1975	İSLAMİ DAYANIŞMA FONU, Suudi Arabistan
1975	İSLAM KALKINMA BANKASI (IDB), Suudi Arabistan
1977	ULUSLARARASI İSLAM BANKALARI BİRLİĞİ, Mısır
1977	İSLAM İKTİSADİ, KÜLTÜREL VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU (ICESCA), Suudi Arabistan
1978	İSLAM ÜLKELERİ, İSTATİSTİKİ, İKTİSADİ VE SOSYAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ (SESRTCICI), Türkiye
1978	İSLAM TİCARET, SANAYİ VE EMTİA BORSALARI ODASI (ICCIE), Pakistan
1978	İSLAM TARİH, SANAT VE KÜLTÜR ARAŞTIRMA MERKEZİ (IRCICA), Türkiye
1979	İSLAM TEKNİK VE MESLEKİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ICTVTR), Bengaldeş
1980	İSLAMİ EĞİTİM, BİLİMSEL VE KÜLTÜREL TEŞKİLATI (ISESCO), Fas
1980	ULUSLARARASI İSLAM ÜNİVERSİTESİ (IIUP), Pakistan
1981	İSLAM FİKH AKADEMİSİ (IFA), Suudi Arabistan
1981	İSLAM BİLİM, TEKNOLOJİ VE KALKINMA VAKFI (IFSTAD), Suudi Arabia
1981	İSLAM ARAŞTIRMA VE EĞİTİM ENSTİTÜSÜ (IRTI), Suudi Arabistan
1983	ULUSLARARASI İSLAM ÜNİVERSİTESİ, Malezya
1983	İSLAM TİCARETİ GELİŞTİRME MERKEZİ (ICDT), Fas
1983	ENFORMASYON VE KÜLTÜR İŞLERİ DAİMİ KOMİTESİ (COMIAC), Suudi Arabistan
1983	TİCARİ VE İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ DAİMİ KOMİTESİ (COMCEC)
1983	BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ DAİMİ KOMİTESİ (COMSTECH), Pakistan
1984	İSLAM ÜNİVERSİTESİ/NİGER (IUN), Niger
1988	İSLAM ÜNİVERSİTESİ/UGANDA (IUU), Uganda

V. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATLARI

KURULUŞ YILI	KURUM
1944	ULUSLARARASI PARA FONU (IMF), A.B.D.
1945	B.M. İKTİSADİ VE SOSYAL KONSEYİ (ECOSOC), A.B.D.
1945	B.M. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO), İsviçre
1945	B.M. GIDA VE TARIM TEŞKİLATLAR (FAO), İtalya
1945	B.M. EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR TEŞKİLATLARI (UNESCO)
1945	ULUSLARARASI İMAR VE KALKINMA BANKASI (IBRD), DÜNYA BANKASI, A.B.D.
1946	B.M. SOSYAL KALKINMA KOMİSYONU, A.B.D.
1947	B.M. ASYA VE PASİFİK İKTİSADİ VE SOSYAL KOMİSYONU (ESCAP), Tayland
1956	ULUSLARARASI FİNANS KURUMU (IFC), A.B.D.
1958	U.N. AFRIKA KOMİSYONU (ECA), Etopya
1960	DÜNYA GIDA PROGRAMI (WFP), İtalya
1960	ULUSLARARASI KALKINMA AJANSI (IDA)
1964	U.N. TİCARET VE KALKINMA KONFERANSI (UNCTAD), İsviçre
1964	B.M. KALKINMA PROGRAMI (UNDP), A.B.D.
1964	B.M. KALKINMA PLANLAMASI KOMİTESİ A.B.D.
1965	B.M. EĞİTİM VE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (UNITAR), A.B.D.
1966	B.M. SINAI KALKINMA TEŞKİLATI (UNIDA), Avusturya
1973	B.M. Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA), Ürdün
1973	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÜNİVERSİTESİ (UNU), Japonya
1974	B.M. DÜNYA GIDA KONSEYİ (WFC), İtalya
1974	ULUSLARARASI TARIMSAL KALKINMA FONU (IFAD)
1988	ÇOK TARAFLI YATIRIM GARANTİ AJANSI (MIGA), A.B.D.
1992	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA İÇİN BİLİM VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU (UNCSID), A.B.D.
1992	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER "SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA" KOMİSYONU (CSD)

VI. DİĞER BÖLGESEL VE ULUSLARARASI TEŞKİLATLAR

KURULUŞ YILI	KURUM
1920	ULUSLARARASI TİCARET ODASI (ICC), Fransa
1951	İNGİLİZ MİLLETLER TOPLULUĞU, İngiltere
1960	PETROL İHRAC EDEN ÜLKELER TEŞKİLATI (OPEC), Avusturya
1964	ULUSLARARASI TİCARET MERKEZİ (ITC), İsviçre
1970	ULUSLARARASI KALKINMA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (IDRC), Kanada
1973	İSLAM VAKFI, İngiltere
1974	ULUSLARARASI KAMU TEŞEKKÜLLERİ MERKEZİ (ICPE), Slovenya
1975	ULUSLARARASI GIDA POLİTİKASI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (IFPRI), A.B.D.
1976	ULUSLARARASI "KALKINMA ALTERNATİFLERİ" VAKFI (IFDA), İsviçre
1976	İSLAM İKTİSADİ ARAŞTIRMA BÜROSU, Bangladeş
1977	İSLAM İKTİSADİ ARAŞTIRMA MERKEZİ (CRIE), King Abdulaziz Üniversitesi, Suudi Arabistan
1986	İSLAM BİLİM AKADEMİSİ (IAS), Ürdün
1991	BAĞIMSIZ DEVLETLERİ TOPLULUĞU (CIS), Rusya
1980	ORTA DOĞU VE İSLAM ÜLKELERİ ENSTİTÜSÜ, Marmara Üniversitesi, Türkiye

EK 2

İSLAM DÜNYASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK BAŞLICA KURULUŞLAR

- I. AFRİKA'DA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK KURULUŞLAR
- II. ASYA'DA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK KURULUŞLAR
- III. ARAP ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK KURULUŞLAR
- IV. İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK ULUSLARARASI KURULUŞLARI
- V. UMUMİ EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATLAR
- VI. EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK DİĞER BÖLGESEL VE ULUSLARARASI TEŞKİLATLAR

I. AFRİKA'DA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK KURULUŞLAR

AFRİKA, KARAYİB VE PASİFİK DEVLETLERİ GRUBU (ACB GROUP)

1975 yılında Abidjan kurulan Grub, 14'ü İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil 41 üye ülkeden oluşmakta olup, bölgede ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Adres: Avenue George Henry 451,

B-1200 Brussels, BELGIUM

Telefon: 32-2-7339600

Fax: 32-2-735573

AFRİKA KALKINMA BANKASI (AFDB)

1963 yılında Abidjan'da kurulan Banka, Afrika'daki ekonomik ve sosyal projeleri finanse etmektedir. 50'si Afrika, 25'i Afrika-dışı toplam 75 üye ülkesi bulunmakta olup, 23 İslam ülkesi Afrika Kalkınma Bankası'nın faaliyetlerine iştirak etmektedir. Banka'nın sağladığı finansman 1992 yılında kümülatif olarak 20 milyar Doları aşmıştır.

Adres: OI BP 1387, Abidjan OI.

Tel: (225) 204444-204171

Fax: (225) 227839-327144

AFRİKA KALKINMA FONU (ADF)

1972 yılından Abidjan'da kurulan Fon'un temel amacı, Afrika devletlerinde etkin kooperatif programların uygulanmasında Afrika Kalkınma Bankasına yardımcı olmaktır.

Adres: OI BP 1387, Abidjan, OI.

Tel: (225) 204444

Fax: (225) 227839-327144

AFRİKA EKONOMİK TOPLULUĞU

Afrika Birliği Teşkilatı'nın (OAU) kararı ile 1991 yılında Addis Ababa'da (ETOPYA) kurulan Topluluk; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın desteklenmesi amacına yöneliktir. Üyeleri, OAF üyeleri ile aynıdır.

Adres: P.O. Box 3243, Addis Ababa, ETOPYA

Tel: (2511) 517700

Fax: (2511) 512627

AFRİKA GARANTİ VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ FONU

1977 yılında Cotonou'da (Benin) kurulmuştur. Sekiz üye ülkesinden Burkina Faso; Ni-
jer ve Senegal'in İslam Konferansı Teşkilatına dahil olduğu Fon, Afrika'daki kalkınma projelerinin finansmanına katkı sağlama amacına yöneliktir.

Adres: BP 2045, Cotonou, BENİN

Tel: (229) 300376-300877-300521

Tlx: 5024 Cotonou.

ARAP AFRİKA İKTİSADİ KALKINMA BANKASI

1974 yılında Hartum'da (SUDAN) kurulmuştur. Üyeleri 17 Arap devleti olan Banka, Arap sermayesinin Afrika ülkelerine yatırımını teşvik etmek amacını taşımaktadır. Bankanın kayıtlı sermayesi 1992 yılı itibarıyla 1 MİYAR 48 MİLYON Dolardır.

Adres: P.O. Box 2640, Hartum (SUDAN)

Tel: 249-11-732646

Fax: 249-11-70600

ORTA AFRIKA GÜMRÜK VE EKONOMİK BİRLİĞİ (CACEU)

1964 yılında Bangur'da (Orta Afrika Cumhuriyeti) kurulmuştur. Üyeleri 6 Afrika ülkesi olup (bunlardan Kamerun ve Cad İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil), gümrük birliği yolu ile Orta Afrika'nın bütünleşmesini teşvik amacı taşımaktadır.

Adres: P.O. Box 969, Bangui

Central African Republic

Tel: (23661) 61092

ORTA AFRIKA DEVLETLERİ KALKINMA BANKASI

1975 yılında Brazaville'da (KONGO) kurulmuş olup, üyeleri aynı zamanda CACEU'ya dahil devletlerdir. Kayıtlı sermayesi 1992 yılı itibarıyla 57250 milyon CFA Fr olan Banka, bölgedeki yatırımlara destek amacı taşımaktadır.

Adres: Place du Gouvernement BP 1177 Brezzaville, KONGO

Tel: 0126830149-810212

Fax: 830266

AFRIKA ENTEGRE KIRSAL KALKINMA MERKEZİ

1980 yılında Arusha'da (TANZANYA) kurulmuştur. 17 üye ülkesinden Burkina Faso, Mısır, Nijerya, Senegal, Sierra Leone, Sudan ve Ugan'da İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil olduğu kuruluş, bölgenin kırsal sorunlarının çözümüne ve üretimin iyileştirilmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Adres: P.O. Box 6115, Arusha (TANZANYA)

Tel: (25551) 2576

Fax: (2551) 8532

ORTA AFRIKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECCAS)

1981 yılında Libreville'de (GABON) kurulan Topluluk Orta Afrika ülkeleri arasında işbirliği ve kalkınmayı teşvik amacı taşımaktadır. 16 üye ülkeye sahip topluluk içinde Burkina Faso, Gambia, Gine, Gine Bissau, Mali, Moritanya, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone İslam Konferansı Teşkilatı üyeleridir.

Adres: P.O. Box 2112, Libreville, GABON

BÜYÜK GÖL (GREAT LAKE) ÜLKELERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECGLC)

1976 yılında Giseny'de (RWANDA) kurulan topluluğun temel amacı bölgedeki iktisadi faaliyetlerin koodinesini ve uyumunu sağlamaktır. Burundi, Rwanda ve Zaire Topluluğun üye ülkeleridir.

Adres: P.O. Box 58, Giseny (RWANDA)

Tel: (42238) 40275

BATI AFRIKA DEVLETLERİ EKONOMİK TOPLULUĞU (ECOWAS)

Batı Afrika ülkelerinin iktisadi kalkınmalarına yardım amacıyla 1981 yılında Libreville'de (GABON) kurulmuştur. Topluluğun 10 üye ülkesinden Kamerun ve Çad aynı zamanda İslam Konferansı Teşkilatı üyeleridir.

MANU NEHRİ BİRLİĞİ (MRU)

Üretimin teşviki ve ticaretin genişletilmesi amacıyla 1973 yılında Sierra Leone'de kurulmuştur. Gine, Liberya ve Sierre Leone üye ülkelerdir.

Adres: Delco House, P.M. Bag 133, Sierra Leone

Tel: (23222) 22811

AFRİKA BİRLİĞİ TEŞKİLATI

Afrika ülkeleri arasındaki birliği geliştirmek amacıyla 1963 yılında Addis Ababa'da (ETOPYA) kurulmuştur. 51 üyeli Teşkilatın 18 üyesi İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerdir.

Adres: P.O. Box 3243, Addis Ababa, ETOPYA

Tel: (251) 517700

Fax: (251) 512622

DOĞU VE GÜNEY AFRİKA DEVLETLERİ TERCİHLİ TİCARET BÖLGESİ

Afrika'da ekonomik işbirliği ve entegrasyonun geliştirilmesi amacıyla 1981 yılında Lusaka'da (ZAMBIYA) kurulmuştur. 19 üye ülkesinden Komoro, Jubutu, Somali ve Uganda İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerdir.

Adres: P.O. Bo0ç 30051, Lusaka (ZAMBIYA)

Tel: 266-1-229725

Fax: 266-1-252524

BATI AFRİKA EKONOMİK TOPLULUĞU

Ekonomik işbirliği ve entegrasyon için bölgesel politikalar oluşturmak amacıyla 1959 yılında Ouagadougou'da (BURKINA FASO) kurulmuştur. Burkina Faso, Moritanya, Ni-ger ve Senegal dahil 7 üye ülkeden oluşmaktadır.

Adres: P.O. Box 643, Ouagadougou (BURKINA FASO)

BATI AFRİKA KALKINMA BANKASI

Batı Afrika'da fizibilitesi yüksek projelere finansman sağlamak amacıyla 1973 yılında Lome'de (TOGO) kurulmuştur. Burkina Faso ve Senegal gibi İslam Konferansı Teşki-latı üyeleri dahil 10 üye ülkeden oluşmaktadır. Banka'nın 1992 yılı itibarıyla 15 milyar CFA Fr'i ödenmiş 122 milyar CFA Fr kayıtlı sermayesi mevcuttur.

Adres: P.O. Bo0 1172, Lome (TOGO)

Tel: (228) 215906-214244

Fax: (228) 215267

II. ASYA'DA İKTİSADİ İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK KURULUŞLAR

ASYA KREDİ BİRLİĞİ KALKINMA FONU (AFCUD)

Asya'da eğitim programlarına bağış yapmak ve kredi birliklerinin geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak 1989 yılında Bangkok'ta (Tayland) kurulmuştur. Bengaldeş, Brunay, Endonezya, Malezya ve Pakistan'ın da dahil olduğu 15 üye ülkesi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 24-171 Bangkok, TAYLAND

Tel: (662) 3745321

Fax: (662) 3745321

ASYA BEŞERİ KALKINMA ORTAKLIĞI

Kişilerin, yaşantılarının tüm alanlarında mesuliyet üstlenebilecek şekilde yetiştirilip geliştirilmelerini sağlama amacıyla yönelik olarak 1973 yılında Hong Kong'ta kurulan Ortaklığın, Bengaldeş, Endonezya, Malezya ve Pakistan dahil 21 üye ülkesi bulunmaktadır.

Adres: Honley House, 12IF 776-778 Nothon Road, Kowloon, HONG KONG

Tel: 852-3-812399

Fax: 852-3-973015

ASYA FİNANS VE YATIRIM ŞİRKETİ

1989 yılında Manila'da (Filipinler) kurulan şirket, Asya ve Pasifik bölgelerindeki gelişen ülkelerde özel sektörün ortaya çıkması ve gelişmesine imkan sağlamak ve desteklemek amacıyla taşımaktadır. Şirketin üyeleri aynı zamanda Asya Kalkınma Bankası üyeleridir.

Adres: Desigic Star Building

Makat. Avenue, Metro

Manila/FİLİPİNLER

Tel: (632) 817 3806

Fax: (632) 8163209

ASYA KLİRİNG BİRLİĞİ

1974 yılında İran'da kurulmuştur. Birlik; cari uluslararası işlemlerde atılan taraflar arasındaki çok taraflı ödeme işlemleri için araçlar/yöntemler sağlamayı ve taraflar arasında ticaretin genişlemesini ve parasal işbirliğinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Birliğin üyeleri, aralarında Bengaldeş, İran, Pakistan, Azerbeycan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın da bulunduğu 10 ülkenin Merkez Bankaları ya da Parasal otoriteleridir.

Adres: P.O. Bo0 11365 Tahran (İRAN)

Tel: (9821) 232076

Fax: (9821) 237677

ASYA-PASİFİK İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (APEC)

Konsey; bölgesel ticaret sorunları ve iktisadi işbirliği konularının düzenli bir tarzda tartışılmasını zemin teşkil edecek bir forum vazifesi görmek amacıyla 1989 yılında Singapur'da kurulmuştur. 15 üye ülke arasında Bengaldeş, Brunay, Endonezya ve Malezya da bulunmaktadır.

Adres: C/O Ministry of Trade

8 Sheraton Way No 48-01

Treasury Building/SİNGAPUR

ASYA KALKINMA BANKASI

Asya ve Pasifik bölgesinde ekonomik gelişmeyi ve işbirliğini teşvik etmek ve kalkınma için özel ve kamu sermayesini geliştirmek amacıyla 1966'da Manila'da (Filipinler) kurulmuştur. 1994 yılı itibarıyla sermayesi 24 milyar Doları aşan banka, 50 milyar Dolar'ın üzerinde kredi açmıştır. Afganistan, Bengaldeş, Endonezya, Maldivler, Pakistan ve Türkiye dahil 52 üye ülkeye sahip bankanın, 36 üyesi Asya, 16 üyesi de OECD grubuna dahildir.

Adres: 6 ADB Avenue, Mondaloyong,

Metro Manila, FİLİPİNLER

Tel: (632) 711 3851

Fax: (632) 741 7961 - 6316816

GÜNEY-ASYA MİLLETLERİ CEMİYETİ (ASEAN)

1967 yılında Bangkok'ta (TAYLAND) kurulan Cemiyet; ortak girişimler yoluyla bölgede ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeyi hızlandırmak; bölgesel barış ve istikrarı geliştirmek; ekonomik, sosyal, kültürel, bilimsel ve idari alanlardaki ortak menfaat konularında aktif işbirliği ve karşılıklı yardımı teşvik etmek eğitim ve araştırma imkanları kanalıyla üye ülkelerin birbirlerine yardım etmelerini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Cemiyet, İslam Konferansı Teşkilatına üye Brunei, Endonezya, Malezya dahil 6 üyeye sahip olup, diğer üyeler Filipinler, Singapur ve Tayland.

Adres: P.O. Box 2072, Jakarta (ENDONEZYA)

Tel: (5121) 712272

Fax: (5121) 7398234

ASYA VE PASİFİK ENTEGRE KIRSAL KALKINMA MERKEZİ (CIRDAP)

FAO'nun önderliğinde ve diğer Birleşmiş Milletler organları ve bağışta bulunanların desteği ile 1979 yılında kurulan Merkez; bölgedeki kırsal kesimin üretim, gelir ve hayat standartlarını geliştirmeyi ve bölgedeki kırsal kalkınma projelerine yardımda bulunmayı amaçlamaktadır. 11 üyesi bulunan merkezin üye ülkeleri: Bengaldeş, Hindistan, Endonezya, Laos P.D.R., Malezya, Nepal, Pakistan, Filipinler, Sri Lanka, Tayland ve Vietnam'dır.

Adres: Chamely House, 17 Topkhana Road

G.P.O. 2883, DHAKA-1000, BANGLADESH

Tel: (880-2) 864624-244624

Fax: (890-2) 833321

İKTİSADI İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (ECO)

Başlangıçtaki "KALKINMA İÇİN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ" (RCD) adı altında kurulan Teşkilat 1985 yılında reorganize edilerek, yapısı ve fonksiyonları değiştirilmiştir. Ana amaçları: Türkiye, İran ve Pakistan arasında bir gümrük birliğinin tesisi için yardımcı olmak, ve bu ülkeler arasında sınai, tarımsal, teknolojik ve altyapı alanlarında işbirliği için gerekli imkanları sağlamaktır. 1993 yılında ECO Yatırım ve Kalkınma Bankası'nın kurulmasına karar verilmiş, ECO Karaçi Sigorta Merkezi'nin amaçları revize edilmiştir. 1992 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Orta Asya'da yeni devletlerin ortaya çıkmasını takiben Azerbaycan, Afganistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Uzbekistan Teşkilata katılmış ve Teşkilatın üye sayısı 10'a yükselmiştir.

Adres: P.O. Box 14155-6176 Tahran (İRAN)

Tel: (9821) 658614-658045

Fax: (9821) 658046

ASYA VE PASİFİK GIDA GÜVENLİĞİ BÖLGESEL KOMİSYONU (RCFSAP)

FAO çerçevesinde 1982 yılında kurulan Komisyon; Asya ve Pasifik'teki gıda güvenliği durumunu sürekli gözden geçirmek ve bölge ve alt-bölgeler itibarıyla gıda temininde kendine-yeterliliği geliştirmek amaçlarını taşımaktadır. Bengaldeş, Endonezya, İran, Malezya ve Pakistan dahil 18 üye ülkesi mevcuttur.

Adres: Maliwon Mansion, Phra Atit Road,

Bangkok 10200, TAYLAND

Tel: (662) 2817844

Fax: (662) 2800405

GÜNEY ASYA BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ CEMİYETİ (SAARC)

Bölge'de ekonomik kalkınma ve sosyal gelişmeyi hızlandırmak için, politika, bilim, teknoloji ve ticaret alanlarında ikili ve çok-taraflı işbirliğini geliştirmek amacıyla 1985 yılında Katmandu'da (NEPAL) kurulmuştur. Bangladeş; Buton, Hindistan, Maldivler, Nepal, Pakistan ve Sri Lanka Cemiyet'in üyeleridir.

Adres: P.O. Box 4222, Katmando (NEPAL)

Tel: (977-1) 221785

Fax: (977-1) 227033

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ASYA VE PASİFİK İKTİSADİ VE SOSYAL KOMİSYONU (ESCAP)

Asya ve Pasifik'in yeniden imarı için birlikte hareketi teşvik etmek, gelir düzeyini artırmak ve iktisadi, sosyal ve kültürel konularda danışmanlık hizmeti vermek amacıyla 1947 yılında Bangkok'ta kurulmuştur. Afganistan, Bangladeş, Brunay, Endonezya, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Malezya, Maldivler, Pakistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Uzbekistan dahil 48 üyesi mevcuttur.

Adres: UN Building, Rajadommern Avenue, Bangkok 10200 TAYLAND

Tel: 662-2829161

Fax: 662-2811743

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BATI ASYA İKTİSADİ VE SOSYAL KOMİSYONU (ESCWA)

1973 yılında Amman'da (ÜRDÜN) kurulmuştur. Batı Asya için ESCAP'inkine benzer amaçlar taşımaktadır.

Adres: P.O. Bo0 927115 Amman JORDAN

Tel: (962-6) 694351

Fax: (962-6) 694981

III. ARAP ÜLKELERİNDE İKTİSADİ İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK KURULUŞLAR

ARAP TARIMSAL YATIRIM VE KALKINMA İDARESİ

Üye ülkelerde tarımsal kaynakları geliştirmek, ve Arap ülkelerine gıda arzını arttıracak tarım ve altyapı projelerini uygulamak amacıyla 1976 yılında Hartum'da (SUDAN) kurulmuştur. Cezayir, Moritanya, Fas, Somali, Sudan, Tunus, Irak, Ürdün, Kuwait, Umman, Katar, Suudi Arabistan, Suriye ve Birleşik Arap Emirlikleri üye ülkelerdir.

Adres: P.O. Box 2102 Hartum (SUDAN)

Tel: (249) 73752

Fax: (2497 72600

ARAP AFRİKA İKTİSADİ KALKINMA BANKASI

Arap olmayan ülkelerle iktisadi kalkınma alanında işbirliği yapmak, gerekli teknik yardımı sağlamak ve Araplar ile Afrikalılar arasındaki dostluğu ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla 1974 yılında Kahire'de kurulmuştur.

ARAP BANKING CORPORATION

Arap bölgesindeki her türlü bankacılık faaliyetini geliştirmek amacıyla 1980 yılında Manama'da (BAHRAIN) kurulmuştur. Arap Ticaret Programı ile yakın bir çalışma içindedir.

Adres: P.O. Box 2640, Hartum (SUDAN)

Tel: 2491173646

Fax: 70600

ARAP TİCARET FİNANSMANI PROGRAMI

Arap ülkeleri arasındaki ticareti geliştirmek ve serbestleştirmek amacıyla Abu Dhabi'de (Birleşik Arap Emirlikleri) kuruldu.

Adres: P.O. Box 26799, Abu Dhabi

Tel: 971-2-316999

Fax: 971-2-316793

ARAP NÜFUS GELİŞMESİ VE İMAR ENFORMASYON ETÜDLERİ MERKEZİ

Arap ülkelerinde bilimsel profesyonel faaliyetleri geliştirmek ve bu alanda çalışan insanlar arasında işbirliğini arttırmak amacıyla 1974 yılında Şam'da (SURIYE) kuruldu. 20 Arap ülkesi Merkez'in üyesi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 11542, Damascus (SYRIA)

Tel: (96311) 425303

ARAP ORTAK PAZARI

Arap Ekonomik Birliği çerçevesinde temel "tercihli ticaret aracı" olmak, daha az gelişmiş Arap ülkelerine teknik yardım sağlamak ve topyekün entegrasyon için Aksiyon Planı hazırlamak 1964 yılında Arap Ekonomik Birlik Konseyi'nin bir parçası olarak Amman'da kuruldu. Üye ülkeler Mısır, Libya, Moritanya, Irak, Ürdün, Suriye ve Yemen'dir.

Adres: P.O. Box 925100 Al Hüssein Shurns, Amman ÜRDÜN

Tel: 664326-664327

ARAP İŞBİRLİĞİ KONSEYİ

Arap ülkeleri arasında iktisadi işbirliği ve entegrasyon için bir forum işlevi görmek ve bu ülkeler arasında finans, ticaret, gümrük, sınai ve tarımsal politikaları koordine etmek ve uyumlu hale getirmek amacıyla 1989 yılında Amman'da kurulmuştur. Mısır, Irak, Ürdün ve Yemen Konsey'in üye ülkeleridir.

(Daimi adres mevcut değil)

ARAP İKTİSADİ VE SOSYAL KONSEYİ

Arap halklarının gelir ve hayat standardını yükseltmek, iktisadi ve sosyal faaliyetleri geliştirmek, ve sınıai ve tarımsal gelişmeyi teşvik etmek amacıyla Arap Ligi'nin bir parçası olarak 1950 yılında Kahire'de kuruldu.

Adres: P.O. Box 11642 Kahire, MISIR

Tel: (202) 750511

Fax: (202) 740331

ARAP İKTİSADİ VE SOSYAL KALKINMA FONU

Arap ülkelerinin iktisadi ve sosyal gelişmesini arttırmak ve ortak Arap projelerine finansman ve teknik yardım sağlamak amacıyla Arap Ligi'nin bir ihtisas organı olarak 1971 yılında kuruldu. 21 Arap ülkesi Fon'un üyesi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 10915 Manoma (BAHRAIN)

Tel: 973-536978

Fax: 973-536983

AFRİKA VE ARAP ÜLKELERİNE TEKNİK YARDIM İÇİN ARAP FONU

Teknik yardım programlarını koordine ve finanse etmek, ekonomik projeleri finanse etmek ve eğitim programları organize etmek amacıyla Arap Ligi'nin kararıyla 1974 yılında Kahire'de kuruldu. Fon'un 13 Arap ülkesi üyesi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 11642 Cairo, EGYPT

Tel: (202) 750511

Fax: (202) 750311

**BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATLARI İÇİN
ARAP KÖRFEZ PROGRAMI**

İhtiyaç içindeki ülkelerin sosyo-ekonomik projelerine yardım amacıyla Birleşmiş Milletler teşkilatlarına fon sağlamak ve beceri gelişme programlarına mali kaynak temin etmek amacıyla yönelik olarak 1981 yılında Riyad'da (SUUDİ ARABİSTAN) kurulmuştur. Bahreyn, Irak, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri üye ülkelerdir.

Adres: P.O. Box 18371, Riyadh 11415, Saudi ARABIA

Tel: 966 4416240

Fax: 966 4412963

ARAP SINAI KALKINMA VE MADENCİLİK TEŞKİLATI

Sinai ve madencilik alanında Arap projelerini desteklemek amacıyla, Arap Endüstriyel Kalkınma Teşkilatı'nın (AIDO) birleşmesi sonucu 1988 yılında Bağdad'da (IRAK) kuruldu.

Adres: P.O. Box 3156 Bagdad, IRAK

Tel: 9641-774 8546

Fax: 7184656

ARAP LATİN AMERİKAN BANKASI

Finans, ticaret ve kalkınma alanlarında Arap ve Latin Amerika ülkelerinde köprü vazifesi görmek için 1977 yılında Peru'nun Lima şehrinde kurulmuştur. Mısır, Libya, Kuveyt, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Arjantin, Bolivya, Brezilya, Şili, Kolombiya, Ekvador, Haiti, Panama, Peru ve Uruguay üye ülkelerdir.

Adres: P.O. Box 10070, Ban Isidro, Lima PERU

Tel: (5114) 413150

Fax: (5114) 414277

ANAP BİRLİĞİ (LİĞİ) EĞİTİM, KÜLTÜR VE BİLİM TEŞKİLATI (ALESCO)

Eğitim, kültür ve bilimsel faaliyetler yoluyla birlik sağlamak, Arap ülkelerinde beşeri gelişme faaliyetlerine imkânlar temin etmek ve en son teknolojilerin ve bilimsel çalışmaların Arap ülkelerinde uygulanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak amacıyla, Arap Ligi Konseyinin bir organı olarak 1964 yılında Tunus'ta kuruldu. Üyeleri 21 Arap ülkesidir.

Adres: P.O. Box 1120, Tunıs, TUNISIA

Tel: (2161) 784466

Fax: (2161) 784965

ARAP MAGRİB BİRLİĞİ (AMU)

Batı Afrika'da Arap ülkelerinin ekonomik menfaatlerini korumak, ekonomik ve kültürel işbirliğini geliştirmek ve üye ülkelerin entegrasyona için çalışmak amacıyla 1989 yılında Marrakesh'te (FAS) kurulmuştur. Üye ülkeler Cezayir, Libya, Moritanya, Fas ve Tunus'tur.

(Daimi adres mevcut değil)

ARAP PARA FONU (AMF)

Arap ülkeleri arasında ekonomik kalkınmayı ve entegrasyonu sağlamak amacıyla para politikaları geliştirmek, üye ülkeler arasında döviz kurlarını istikrarlı kılmak, ödemeler konusunda kısıtlamaları kaldırmak, Arap ülkelerinde ticareti ve mali piyasaları geliştirmek, tek bir Arap para birimi için çalışmalar yapmak ve diğer uluslararası mali kurumlarla ilişkilerde üye ülkelerin durumlarını koordine etmek amacıyla 1976 yılında Abu Dhabi'de (Birleşik Arap Emirlikleri) kurulmuştur. 20 Arap ülkesi Arap Para Fonu'nun üyeleridir.

Adres: P.O. Box 2818, Abu Dhabi, U.A.E.

Tel: (9712) 215000

Fax: (9712) 326454

ARAP TARIMSAL KALKINMA TEŞKİLATI (AOAD)

Tarım alanında işbirliğine katkıda bulunmak, kırsal alanlarda yatırımları teşvik etmek, Arap ülkelerini gıda gereksinimlerini karşılamada kendine yeterli kılmak için üretimi ve üretkenliği arttırma amacıyla yeni teknolojileri devreye sokmak gayesiyle Arap Ligi Konseyi'nin kararıyla 1972 yılında Hartum'da (SUDAN) kurulmuştur. 21 Arap ülkesi AOAD'ın üyeleridir.

Adres: P.O. Box 474 Hartum (SUDAN)

Tel: (24911) 41247, 40430

ARAP PETROL YATIRIM ŞİRKETİ

Joint-venture (ortak) Arap petrol projelerini finanse etmek amacıyla yönelik olarak Petrol İhrac Eden Arap Ülkeleri Teşkilatı'nın bir parçası olarak 1976 yılında Riyad'da (SU-UDI ARABİSTAN) kurulmuştur. Üye ülkeler Cezayir, Mısır, Libya, Bahreyn, Irak, Kuveyt, Katar, Suui Arabistan, Suriye ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir.

Adres: P.O. Box 448, Dhahran, SAUDI ARABIA

Tel: 966-3-8647400

Fax: 966-3-8945076

ARAP EKONOMİK BİRLİĞİ KONSEYİ (CAEU)

Arap ülkeleri arasında sosyal ve ekonomik entegrasyon için gerekli şartların oluşturulmasını sağlamak için, Arap Ligi'nin bir kararı ile 1964 yılında Amman'da (ÜRDÜN) kurulmuştur. Üye ülkeler Mısır, Libya, Moritanya, Somali, Sudan, Irak, Kuveyt, Filistin, Suriye, Birleşik Arap Emirlikleri ve Yemen'dir.

Adres: P.O. Box 925100, Amman/JORDAN

Tel: (962 6) 664326

Fax: (962 6) 663343

ARAP KÖRFEZ ODALARI FEDERASYONU

Ticaret, sanayi ve hizmetler alanlarında Körfez Arap Ülkelerinin faaliyetlerini entegre ve koordine etmek amacıyla yönelik olarak 1980 yılında Suudi Arabistan'ın Dammam şehrinde kurulmuştur. Üyeleri 7 Körfez Arap ülkesidir.

Adres: P.O. Box 2198, Dammam, SAUDI ARABIA

ARAP ÜLKELERİ TİCARET, SANAYİ VE ZİRAAT ODALARI GENEL BİRLİĞİ

Arap ülkeleri arasında ticareti geliştirmek ve bilgi alış-verişini sağlamak amacıyla 1981 yılında Beyrut'ta (LÜBNAN) yeniden kurulmuştur.

Adres: P.O. Box 112837, Beirut/LEBANON

Tel: (961 1) 81469

Fax: (961 1) 806840

KÖRFEZ ARAP ÜLKELERİ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ (KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ, G.C.C.)

Ticari, sınai ve gümrük düzenlemeleri yanısıra, ekonomik mali ve para politikaları uygulamak; eğitim, sağlık ve sosyal politikaları koordine etmek ve ekonomik entegrasyon için gerekli faaliyetlerde bulunmak amacıyla 1981 yılında Suudi Arabistan'ın Riyad şehrinde kurulmuştur. Üyeleri Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir.

Adres: P.O. Box 7153 Riyadh, SAUDI ARABIA

Tel: 966-1-4827777

Fax: 966-1-4829089

KÖRFEZ YATIRIM ŞİRKETİ

Körfez bölgesindeki muhtelif ortak projelere özel sektörden mali kaynaklar temin etmek amacıyla 1982 yılında Kuveyt'te kurulmuştur. Üyeleri G.C.C. üyeleridir.

Adres: P.O. Box 3402, Safat, 13035, KUWAIT

Tel: 9652431911

Fax: 9652408006

INTER-ARAP YATIRIM GARANTİ ŞİRKETİ

Millileştirme, askeri hareketler ve benzeri ticarî risklere karşı Arap yatırımcılara sigorta koruması sağlamak amacıyla 1974 yılında Kuveyt'te kurulmuştur. Üyeleri 21 Arap ülkesidir.

Adres: P.O. Box 23568, Safat 13096 KUWAIT

Tel/Fax: (965) 2405406

ARAP DEVLETLERİ LİĞİ (LAS)

Üye ülkeler arasındaki bağları güçlendirmek ve uluslararası politika, iktisadi ve mali konular, ticaret, gümrük, para, tarım, sınıai, altyapı, iç güvenlik, sosyal ve sağlık alanlarında yakın işbirliğini teşvik etmek ve planlarını koordine etmek amacıyla 1950 yılında Mısır'ın Kahire şehrinde kurulmuştur. Kuruluş bünyesindeki 11 ihtisaslaşmış Bakanlar Konseyi düzenli toplantılar yapar (Bu Konseyler: İçişleri, Kültür, Eğitim, Yüksek Eğitim, Sağlık, Konut, Enfomasyon, Bilim, Sosyal İşler ve Ulaştırma'dır)

Adres: P.O. Box 11642 Cairo, EGYPT

Tel: (202) 750511

Fax: 740331

PETROL İHRAC EDEN ARAP ÜLKELERİ TEŞKİLATI (OAPEC)

Petrol ihrac eden Arap ülkeleri arasında işbirliğini geliştirmek ve merkezi bir dökümantasyon merkezi kurmak için üretim ve insangücü gereksinimleri konularında araştırmalar yapmak amacıyla 1968 yılında kurulmuştur. OAPEC her üç yılda bir Arap Enerji Konferansı düzenlemekte, ilgili Birleşmiş Milletler kuruluşları, hükümetler-arası ve gayri-resmi kuruluşlarla yakın ilişkiler sürdürmektedir. 10 üyeye sahip teşkilatın üyeleri Cezayir, Mısır, Libya, Bahreyn, Irak, Kuveyt, Katar, S. Arabistan, Suriye ve Birleşik Arap Emirlikleri'dir.

Adres: P.O. Box 108, Madglis Al Shoab

1/516 Cairo, EGYPT

Tel: (202) 3542660

Fax: 3542601

IV. İSLAM ÜLKELERİ ARASINDA EKONOMİK İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİK ULUSLARARASI İSLAMİ KURULUŞLARI

İSLAM KONFERANSI TEŞKİLATI (OIC)

1969 Eylül ayında Rabat'ta yapılan Birinci İslam Zirve Konferansını müteakiben; üye devletler arasında İslami dayanışmayı geliştirmek, iktisadi, sosyal, kültürel bilimsel ve diğer alanlarda işbirliğini desteklemek, ırk ayrımını elimine etmek ve sömürgeciliğin her türünü ortadan kaldırmak, uluslararası barış ve güvenlik için gerekli tedbirleri almak ve (İslamî) Kutsal mekanları korumak amacıyla 1971 Mayıs ayında Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde kurulmuştur.

I. ANA ORGANLARI

a) İslam Zirve Konferansı

İslam ülkelerinin Kralları, Devlet ve Hükümet Başkanları her üç yılda bir kez toplanırlar. 1994 yılına kadar 7 zirve düzenlenmiştir.

b) "İslam Ülkeleri Dış İşleri Bakanları Konferansı" yıllık toplantılar yapar.

II. İHTİSAS KOMİTELERİ

- a) Enformasyon ve Kültür İşleri Daimi Komitesi (COMIAC)/Dakar, SENEGAL
- b) Ticari ve İktisadi İşbirliği Daimi Komitesi (COMCEC)/Ankara, TÜRKİYE
- c) Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Daimi Komitesi (COMSTECH)/İslamabad, PAKİSTAN
- d) İktisadi, Kültürel ve Sosyal İşler İslami Komisyonu (ICECSA)/Cidde, SUUDİ ARABİSTAN
- f) Diğer Komite ve Komisyonlar
 - Kudüs Komitesi
 - Filistin Komitesi
 - İslami Barış Komitesi
 - Afganistan Komitesi
 - Güney Afrika ve Namibya Komitesi
 - Filipin Müslümanları Komitesi

III. YAN ORGANLAR

- a) İslam Fıkıh Akademisi (IFA), Cidde/SUUDİ ARABİSTAN
- b) İslam Ticareti Geliştirme Merkezi (ICDT), Kazablanka/FAS
- c) İslam Teknik, Meslekî Eğitim ve Araştırma Merkezi (ICTVTR), Dakka/BELGALDEŞ
- d) İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (İRCİCA), İstanbul/TÜRKİYE
- e) İslam Ülkeleri İstatistikî, İktisadi, Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRTCIC), Ankara/TÜRKİYE
- f) Uluslararası İslami Kültür Mirasını Koruma Komisyonu (ICPICH), İstanbul/TÜRKİYE
- g) İslam Dayanışma Fonu, Cidde/SUUDİ ARABİSTAN
- h) Al Kudüs Vakfı, SUUDİ ARABİSTAN
- i) İslam Bilim, Teknoloji ve Kalkınma Vakfı (IFSTAD), Cidde/SUUDİ ARABİSTAN

IV. İHTİSAS ORGANLARI

- a) Uluslararası İslami Haber Ajansı (INA), Cidde
- b) İslam Kalkınma Bankası (IDB), Cidde, SUUDİ ARABİSTAN
- c) Uluslararası Kızılay İslami Komisyonu (ICIC), Bengazi, LİBYA
- d) İslam Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (ISESCO), Rabat, FAS
- e) İslam Ülkeleri Yayın Teşkilatı (ISBO), Cidde, SUUDİ ARABİSTAN

V. YAKIN İLİŞKİDEKİ KURULUŞLAR

- a) Ulusal Kalkınma Finansmanı Kurumları Derneği (ADFIMI) (İslam Kalkınma Bankası üyesi ülkelerde), Cidde, Suudi Arabistan
- b) İslam Armatörler Derneği (ISA), Cidde, Suudi Arabistan
- c) İslam Çimento Derneği (ICA), İstanbul, Suudi Arabistan
- d) İslam Ticaret, Sanayi ve Emtia Borsaları Odası (ICCICE), Karaçi, Pakistan
- e) İslami Dayanışma Oyunları Spor Federasyonu (SFISG), Riyad, Suudi Arabistan
- f) İslam Başkentleri ve Şehirleri Teşkilatı (OICC), Cidde, Suudi Arabistan
- g) Dünya Uluslararası Arap Okulları Federasyonu, Riyad, Suudi Arabistan
- h) Uluslararası İslam Bankaları Derneği, Kahire, Mısır

VI. İSLAM ÜNİVERSİTELERİ

- a) Nijer İslam Üniversitesi
- b) Uganda İslam Üniversitesi

51 ülke İslam Konferansı Teşkilatı'nın üyesi bulunmaktadır.

Adres: Organization of Islamic Conference

P.O. Box 1758, Jeddah SAUDI ARABIA

Tel: (966 2) 680 0800

Fax: (966 2) 687 6568

ENFORMASYON VE KÜLTÜREL İŞLER DAİMİ KOMİTESİ (COMIAC)

İslam Konferansı Teşkilatı'nın enformasyon ve kültürel işler konusunda aldığı kararları takip etmek ve İslâm ülkelerindeki ilgili kuruluşlar arasında iktisadi, sosyal, kültürel ve teknolojik işbirliğini güçlendirmek amacıyla 1983 yılında kurulmuştur.

Temas için: c/o OIC

P.O. Box 178, Jeddah/SAUDİ ARABIA

Tel: 966 2 680 0800

TİCARİ VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ DAİMİ KOMİTESİ (COMCEC)

3 üncü İslam Zirvesi'nde alınan karar gereği; İslam Konferansı Teşkilatı'nın iktisadi ve ticari alanlarda aldığı kararların uygulanmasını takip etmek, İslam ülkeleri arasında işbirliğini güçlendirmek, gerekli plan, program ve stratejileri izlemek amacıyla 1984 yılında Ankara'da kuruldu. COMCEC'in Başkanı Türkiye Cumhurbaşkanı olup, üyeleri İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerin ekonomi ve mali işlerden sorumlu bakanlardır.

Adres: COMCEC Coordination Office

Necati Bey Cad., 108

DPT, Ankara/TURKEY

Tel: (90-316) 2319740, 2313499

Fax: (90-4-316) 2290450

BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK İŞBİRLİĞİ DAİMİ KOMİTESİ (COMTECH)

Üçüncü İslam Zirvesi'nde alınan karar gereği; İslam Konferansı Teşkilatı'nın bilim ve teknoloji alanında aldığı kararların uygulanmasını takip etmek ve ilgili kuruluşlar arasında işbirliğini geliştirmek amacıyla 1984 yılında Pakistan'ın İslamabad şehrinde kurulmuştur. COMSTECH'in Başkanı Pakistan Devlet Başkanı olup, üyeleri İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerin bilim ve teknolojiye sorumlu bakanlarıdır.

Adres: Pakistan Academy of Sciences Building

Constitutions Avenue Sector 6-5, İslamabad/PAKİSTAN

Tel: (9251) 814672, 815735

Fax: (9251) 825264

İSLAM İKTİSADİ, KÜLTÜREL VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU (ICECSA)

İktisadi, kültürel ve sosyal işbirliğini formüle etmek, uygulamak ve sağlanan gelişmeleri takip etmek; kararları gözden geçirmek ve takip etmek ve raporları incelemek amacıyla 1977 yılında Cidde'de kuruldu. Tüm İslam Konferansı Teşkilatı ülkeleri komisyonun üyeleridir.

Adres: P.O. Box 178, Jeddah/SAUDI ARABIA

Tel: (966 2) 680 0800

Fax: (966 2) 687 6568

İSLAM TİCARETİ GELİŞTİRME MERKEZİ (ICDT)

İslam Konferansı Teşkilatı'nın Mekke (1981) ve Kazablanka'daki (1983) zirve toplantılarında alınan kararlar sonucu; üye ülkeler arasında düzenli ticari mübadelenin özendirilmesi, ticaret verilerinin derlenmesi ve ticaret politikalarının uyumlu hale getirilmesi, yatırımların artırılması ve İslam ülkelerinde ticaret konularına ilişkin alınan kararları takip etmek amacıyla 1983 yılında kurulmuştur.

Adres: P.O. Box 13545

Casablanca MOROCCO

Tel: (212) 314974

Fax: (212) 3101120

İSLAM TEKNİK VE MESLEKİ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ICTVTR)

Teknik ve mesleki eğitim gereksinimlerini değerlendirmek, teknik işbirliğini geliştirmek, teknik know-how mübadelesi, beşeri kalkınma programlarına yardım ve İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil üye ülkeler arasındaki politikaları uyumlu hale getirmek amacıyla 1979 yılında Dakka'da kurulmuştur.

Adres: P.O. Box 3003, Dhaka, BANGLADESH

Tel: (8802) 892396

(8802) 8922376

İSLAM TARİH, SANAT VE KÜLTÜR ARAŞTIRMA MERKEZİ (IRCICA)

İlim adamları ve araştırmacılar için bir toplanma noktası vazifesi görmek, İslam dünyası aleyhindeki önyargıları ortadan kaldırmak için işbirliğine yardımcı olmak, araştırma yapmak ve ihtisas kütüphaneleri kurmak amacıyla 1978 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Tüm İslam Konferansı Teşkilatı ülkeleri IRCICA'nın üyeleridir.

Adres: Barbaros Bulvarı

Yıldız Saray 80700 Beşiktaş

İstanbul/TÜRKİYE

Tel: (90212) 2605988

Fax: (90 212) 258 4365

İSLAM FİKİH AKADEMİSİ (IFA)

İslam dininin teorik ve pratik vechelerine birlik getirmek, çağdaş sorunlar üzerinde çalışmak ve İslami prensiplere uygun çözümler bulmak amacıyla 1981 yılında Cidde'de kurulmuştur.

Adres: P.O. Box 13719 Jeddah/SAUDI ARABIA

Tel: (9662) 6609320

Fax: (9662) 6676873

İSLAM ÜLKELERİ İSTATİSTİKİ, İKTİSADİ VE SOSYAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ (SESRTCIC)

İslam Konferansı Teşkilatına üye ülkelere ilişkin ekonomik ve sosyal istatistikler derlemek, önemli sosyal ve ekonomik konularda araştırma ve eğitim programları düzenlemek, en yeni teknolojik ekipman ve bilgisayar imkanları yardımıyla bilgi toplamak ve yaymak amacıyla 1978 yılında Ankara'da kurulmuştur.

İslam Konferansı'na dahil tüm ülkeler SESRTCIC'in üyeleridir.

Adres: Attar Sok. No. 4

GOP 06700 Ankara, TÜRKİYE

Tel: (90 316) 428 6105

Fax: (90 316) 426 5964

İSLAM BİLİM, TEKNOLOJİ VE KALKINMA VAKFI (IFSTAD)

Özellikle İslam Dünyası'ndaki pratikle bağlantılı bilimsel ve teknolojik araştırmaları teşvik etmek ve işbirliği yapmak, danışma hizmetleri vermek ve İslam ülkeleri arasında bilim adamı mübadelesi sağlamak amacıyla 1981 yılında Cidde'de kurulmuştur.

Adres: P.O. Box 9833, Jeddah 21423

SAUDI ARABIA

Tel: (966 2) 6322291

Fax: (966 2) 6322227

İSLAM EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR TEŞKİLATI (ISESCO)

İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerdeki eğitim, bilim ve kültür alanlarıyla ilgili kuruluşlar arasında işbirliğini güçlendirmek ve geliştirmek, bilimsel çalışmaların basımına ve dağıtımına yardımcı olmak ve Müslüman olmayan ülkelerde Müslümanları muhafaza etmek amacıyla 1980 yılında Fas'ın Rabat şehrinde kurulmuştur. 37 İslam ülkesi ISESCO'nun üyeleridir.

Adres: P.O. Box 755, Agtal, Rabat, MOROCCO

Tel: (2127) 772433

Fax: (2127) 777459-772058

İSLAM TİCARET, SANAYİ VE EMTİA BORSALARI ODASI (ICCICE)

İslam Konferansı Teşkilatı'na dahil ülkelerdeki benzer kuruluşlar arasında işbirliğini tesis etmek, yatırım ve joint-venture imkanlarını geliştirmek, İslam ülkeleri için pratik, sınai, ticarî ve zirai politikalar geliştirmek ve uyuşmazlıkların çözümü için hakemlik (arbitrasyon) hizmetleri sunmak amacıyla 1978 yılında Pakistan'ın Karaçi şehrinde kuruldu.

Adres: P.O. Box 3831 Karachi 75600 PAKISTAN

Tel: (9221) 569221

Fax: (9221) 532656

İSLAMİ DAYANIŞMA FONU (ISF)

Müslümanların entellektüel ve moral düzeylerini yükseltmek için mümkün tüm adımları atmak; İslam ülkelerinde ve İslam Konferansı Teşkilatı'na üye olmayan ülkelerdeki müslüman topluluklarda meydana gelebilecek kriz, felaket ve tabii afetlerin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için yardım sağlamak; sosyo-ekonomik, kültürel ve dini hayat standartlarını yükseltmek için Müslüman azınlıklara yardım sağlamak; camilerin, hastanelerin, okulların ve bilimsel kuruluşların kurulmasına katkıda bulunmak amacıyla İslam Konferansı Teşkilatı'nın bir yan kuruluşu olarak 1975 yılında Cidde'de kurulmuştur. 13 ülke Fon'un üyesidir.

Adres: P.O. Box 178, Jeddah 21411

Tel: (9662) 680 0800

Fax: (9662) 687 3568

ULUSLARARASI İSLAM BANKALARI DERNEĞİ

İslam Bankalarının kuruluşunu teşvik etmek ve aralarındaki işbirliğini geliştirmek için 1977 yılında kurulmuştur.

Adres: 47 Aruba Street P.O. Bo0 2828

Heliopolis, Houria, CAIRO-EGYPT

ULUSLARARASI İSLAM ÜNİVERSİTESİ, PAKİSTAN

1980 yılında kurulan İslam Üniversitesi, 1985 yılında yeniden yapılandırılmıştır. Dört fakülte (İslam Hukuku ve Hukus, Din Usulü, Arapça ve Ekonomi Fakülteleri ve iki enstitüden (Uluslararası İslam İktisadi Enstitüsü ve İslami Araştırma Enstitüsü) oluşmaktadır. 1993 yılı itibarıyla 184 öğretim üyesi ve toplam 1093 öğrencisi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 1243

Islamabad, PAKİSTAN

Tel: (051) 851085

Fax: (051) 853369

ULUSLARARASI İSLAM ÜNİVERSİTESİ, MALEZYA

1983 yılında kurulan üniversite bünyesinde İktisat ve İşletme, Hukuk ve İslami Bilgi ve Beşeri Bilimler olmak üzere 3 fakülte bulunmaktadır. Uluslararası İslam Düşüncesi ve Medeniyeti Enstitüsü de üniversiteye bağlı bulunmaktadır. 1993 itibarıyla 635 öğretim üyesi ve 6486 öğrencisi bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 70 J1, Sultan

46700 Petaling Jaya

Selangor, Darul Ehsan MALAYSIA

Tel: (03) 7579598

Fax: (03) 7579598

NİJER İSLAM ÜNİVERSİTESİ

Batı Afrika Müslümanlarının Yüksek İslami Eğitim İhtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1984 yılında Nijer'in Niamey şehrinde kurulmuştur. İslami Etüdler ve Arap Dili Koleji halen faaliyette olup, Bilim, Teknoloji, Tıp ve İktisat Fakültelerinin kuruluşu planlanmaktadır.

Adres: P.O. Box 1507

Niamey/NIGER

UGANDA İSLAM ÜNİVERSİTESİ

Doğu Afrika Müslümanlarının Yüksek İslami Eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1988 yılında Uganda'da kurulmuştur. Üniversite'de Arapça ve İslami Etüdler üzerine temel programlar okutulmaktadır.

Adres: P.O. Box 2555, Mbale, UGANDA

Tel: (25645) 3488-2452

İSLAM KALKINMA BANKASI (IDB)

Üye ülkelerin ve Müslüman toplulukların -gerek tek başlarına ve gerekse birlikte- ekonomik kalkınmalarını ve sosyal gelişmelerini İslami prensiplere göre gerçekleştirmelerini desteklemek amacıyla 1975 yılında Cidde'de kurulmuştur. IDB üretken projelerin ve işletmelerin sermayelerine ortak olmak, altyapı projelerine yatırım yapmak, kamu ve özel kesim yatırımlarına kredi vermek, üye ülkeler arasındaki ticareti ve teknik programları desteklemek ve dünya nüfusunun % 16'sını kapsayan IDB üyesi 47 ülkede araştırma, eğitim ve enformasyon faaliyetleri yürütmeyi amaçlamaktadır. Banka, ayrıca, üye olmayan ülkelerdeki Müslüman azınlıkların sosyo-ekonomik ve kültürel meseleleriyle de ilgilenmektedir.

Banka'nın sermayesi 1992 yılında 2.5 milyar Dolar'dan 6 milyar Dolar'a yükseltilmiş olup, çoğunluk hisseler Suudi Arabistan, Kuveyt, Türkiye, Libya, Birleşik Arap Emirlikleri ve İran'a aittir. Banka'nın faaliyet hacmi Haziran 1994 itibarıyla 14 milyar Doları aşmış olup, bunun 3.3 milyar Doları Proje finansmanına tahsis edilirken, 8.7 milyar Doları ticaret finansmanına kanalize edilmiştir; 0.5 milyar Dolar Müslüman azınlıklar için, kalanı da muhtelif yatırım biçimlerinde kullanılmıştır.

Banka; İslami prensiplere uygun kiralama (leasing), taksitli satış ve benzeri çağdaş finansman teknikleri kullanmakta ve üye ülkeler arasındaki ticaretin gelişmesine özel bir önem vermektedir. Bu nedenle; Haziran 1994 itibarıyla uluslararası ticaret işlemleri Banka'nın toplam finansal faaliyetlerinin % 72'sini teşkil etmiştir. Bunun dışında IDB, Uzun Vadeli Ticaretin Finansmanı Programı (LTTFS) geliştirmiş, üye ülkeler arasındaki ticareti hızlandırmak için İslam Bankaları Portfoyu (IBP), İslam Ticaret Şirketi (ITC) ve İslam Yatırım Fonu'nu (IDT) kurmuştur.

Dünya'daki 42 az gelişmiş ülkeden 20'sinin IDB'nin üyesi olması nedeniyle, sözkonusu üye ülkelerdeki kalkınma projelerinin finansmanına ve desteklenmesine özel bir önem verilmektedir. Bu amaçla; 1976'dan 1994 yılına kadar toplam Banka kredilerinin % 60'ı, teknik yardımın % 71'i ve özel yardım faaliyetlerinin % 35'i de az gelişmiş üye ülkelerdeki faaliyetlere kanallene edilmiştir.

Banka ayrıca üye olmayan ülkelerdeki Müslüman azınlıkların sosyo-ekonomik, kültürel ve dini şartlarıyla da ilgilenmekte olup, bu amaçla (Haziran 1994 itibarıyla) toplam maliyeti 500 milyon Doları aşan 167 proje uygulamıştır. Buna ilave olarak, İslam Kalkınma Bankası Eski Sovyetler Birliği ve Doğu Bloku'nda Müslüman çoğunluğa sahip yeni bağımsız ülkelerle de ilgilenmektedir. Bunlardan üçü, Arnavutluk, Azerbeycan ve Kırgızistan Banka'nın üye ülkeleri arasına girdi; yakın gelecekte diğerlerinin de üyeliği girmesi ümit edilmektedir. IDB, Orta Asya Cumhuriyetlerine, teknik yardım yanında, cami, hastane ve okul yapımı için 6 milyon Dolar tahsis etmiştir. IDB Yönetim Kurulu Bosna-Hersek için 21 milyon Dolarlık yardım programı onaylamış olup, bunun 6 milyon Doları yardım kuruluşlarına 15 milyon Doları da yeniden imar amaçlarına tahsis edilmesi öngörülmüştür.

Adres: P.O. Box 5925 Jeddah 21432

SAUDI ARABIA

Tel: (966 2) 636 1400 Fax: 636 6871

İSLAM ARAŞTIRMA VE EĞİTİM ENSTİTÜSÜ (IRTI)

İslam Kalkınma Bankası'nın üye ülkelerin iktisadi kalkınmalarına verdiği önemin bir sonucu olarak 1981 yılında kurulan IRTI, Banka'nın bir organı olarak 1983 yılında faaliyetlerine başlamıştır. IRTI son on yıllık dönemde kaydeder bir gelişme göstermiştir. IRTI bünyesinde yürütülen araştırma projelerinin adedi 1994 Haziran'ı itibarıyla 90 civarında olup, İslam İktisadi, Finans ve Bankacılığı alanındaki seminer sayısı 52, proje hazırlama ve kalkınmanın çeşitli yönlerine ilişkin eğitim programlarının sayısı ise 57'ye ulaşmıştır. Bunun sonucu IRTI üye ülkelerden 3000'in üzerinde yüksek düzey memurun eğitime katkı sağlamış ve İslam Konferansı Teşkilatı Enformasyon Sistem Ağı (OICIS-NET) üzerine bir çalışma tamamlamıştır. IRTI aynı zamanda İslam İktisadi ve Bankacılığı üzerine uluslararası ödüllü yarışmalar düzenleyerek, programlarında

yer alan konularda çalışmaya ilgi duyan bilim adamı ve öğrencileri desteklemek amacıyla teşvik programları yürütmektedir.

Adres: P.O. Box 9201, Jeddah 21413

Saudi Arabia

Tel: 966-2-636 1400

Fax: 966-2-637 8927

V. UMUMİ MANADA İKTİSADİ İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATLARI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKTİSADİ VE SOSYAL KONSEYİ (ECOSOC)

Global ve disiplinlerarası nitelikteki uluslararası ekonomik ve sosyal konuların tartışıldığı ve politika tavsiyelerinin oluşturulduğu bir forum vazifesi görmek, sosyo-ekonomik konularda çalışmalar ve raporlara öncülük etmek, fonksiyonel komisyonların faaliyetlerini koordine etmek amacıyla Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın ana organlarından birisi olarak 1945 yılında kurulmuştur. Organları ve ihtisas ajanları aşağıda sıralanmıştır:

KOMİSYONLAR

- a. B.M. Sosyal Kalkınma Komisyonu
- b. B.M. Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonu
- c. B.M. Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu

Bölgesel Komisyonlar:

- a) B.M. Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA)
- b) B.M. Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP)
- c) B.M. Avrupa Ekonomi Komisyonu (ECE)
- d) B.M. Latin Amerika ve Karayibler Ekonomik Komisyonu (ECLAC)
- e) B.M. Batı Asya Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCWA)

Başlıca B.M. Organları ve Programları:

- a) B.M. Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD)
- b) B.M. Kalkınma Programı (UNDP)
- c) B.M. Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (UNITAR)
- d) Birleşmiş Milletler Üniversitesi (UNU)
- e) B.M. Dünya Gıda Konseyi (WFC)
- f) Dünya Gıda Programı (WFP)

Başlıca B.M. İhtisa Ajansları:

- a) B.M. Gıda ve Tarım Teşkilatı
- b) Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu (IFAD)
- c) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
- d) B.M. Endüstriyel Kalkınma Teşkilatı (UNIDO)
- e) B.M. Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO)
- f) Uluslararası Para Fonu (IMF)
- g) Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD) = DÜNYA BANKASI

Buna ilave olarak; ECOSOC 5 Daimi Komite, 8 Uzman kuruluş, 21 BM Organı ve 18 BM İhtisas ajansı için bir şemsiye teşkilat niteliğindedir ECOSOC aynı zamanda 32 Hükümetlerarası teşkilat, 35 tane "Birinci Kategori" Gayri-resmi Teşkilatı (NGO), 380 tane "İkinci Kategori NGO, 250 tane A-tipi Roster, 45 tane B-tipi Roster ve 310 tane C-tipi Roster ile ilişki içindedir. Diğer bir deyişle; ECOSOC, Birleşmiş Milletler Sistemi'nin en geniş kuruluşu olarak, 70 yakın üst düzey BM organizasyonu yanında 1000'in üzerinde hükümetlerarası ve gayriresmi teşkilat ve gönüllü kuruluşların faaliyet ve konularıyla da ilişkili bulunmaktadır.

Adres: United Nations

New York, NY 10 017 USA

Tel: (212) 963 1234

Fax: (212) 758 2718

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SOSYAL KALKINMA KOMİSYONU

Sosyal kalkınma konularında BM teşkilatlarına danışmanlık yapmak amacıyla, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in kararıyla 1946 yılında kurulmuştur.

Adres: United States, New York

NY 10 017 U.S.A.

Tel: (212) 963 1234

Fax: (212) 758 2718

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA İÇİN BİLİM VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

ECOSOC'un fonksiyonel bir komisyonu olarak, BM Hükümetlerarası Kalkınma için Bilim ve Teknoloji Komitesi ve BM Bilim ve Teknoloji Danışma Komitesi'nin faaliyetlerini koordine etmek amacıyla 1992 yılında kurulmuştur.

Adres: United Nations, New York

NY 10 017 USA

Tel: (212) 963 1234

Fax: (212) 758 2718

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER "SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA" KOMİSYONU (CSD)

Birleşmiş Milletler çerçevesinde ECOSOC'un fonksiyonel bir komisyonu olarak; çevre konuları ve sosyo-ekonomik kalkınma projeleri üzerindeki etkilerini vurgulamak amacıyla 1992 yılında kurulmuştur.

Adres: Birleşmiş Milletler New York

NY 10 017 USA

Tel: (212) 9631234

Fax: (212) 7582718

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PLANLAMASI KOMİTESİ

ECOSOC'un bir parçası olarak; Üçüncü Dünya ülkelerinin sorunlarının çözümüne ilişkin olarak BM teşkilatları, organları ihtisas kurumları tarafından yapılan kalkınma program ve planlarını değerlendirmek ve koordine etmek amacıyla 1964 yılında kurulmuştur.

Adres: United States, New York, NY 10017 U.S.A.

Tel: (212) 9631234

Fax: (212) 7582718

BÖLGESEL KOMİSYONLAR

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER AFRIKA EKONOMİK KOMİSYONU (ECA)

Afrika ülkelerinin kalkınma amaçları için gerekli sosyo-ekonomik ve teknik tedbirleri başlamak, bilgi toplamak ve değerlendirmek amacıyla ECOSOC'un bir parçası olarak 1958 yılında kurulmuştur. ECA kuruluşundan bu yana çok sayıda eğitim programı düzenlemiş, araştırma projelerini finanse etmiştir. Afrika'daki tüm İslam ülkeleri ECA'nın üyeleridir.

Adres: P.O. Box 3001, Addis Ababa, ETHIOPIA

Tel: (251 1) 511231 - 517000

Fax: 514416

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ASYA VE PASİFİK EKONOMİK VE SOSYAL KOMİSYONU (ESCAP)

Asya ve Pasifik'teki ülkelerin kalkınması için gerekli sosyo-ekonomik ve teknik tedbirleri başlatmak, bilgi, derlemek ve değerlendirmek amacıyla 1947'de kurulan ESCAP, 1964 yılında yeniden yapılandırılmıştır. ESCAP kuruluşundan bu yana çok sayıda eğitim programı organize etmiş ve araştırma projelerine finansman sağlamıştır.

Adres: UN Building, Kajadomnein Avenue, Bangkok 10200 THAILAND

Tel: (662) 282 9101

Fax: (662) 281 1743

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BATI ASYA EKONOMİK VE SOSYAL KOMİSYONU (ESCWA)

Batı Asya ülkelerinin kalkınma amaçları için gerekli sosyo-ekonomik ve teknik tedbirleri başlatmak, bilgi toplamak ve değerlendirmek amacıyla 1973 yılında kurulan ESCWA, 1977 yılında yeniden yapılandırılmıştır. ESCWA kuruluşundan bu yana çok sayıda eğitim programı düzenlemiş ve araştırma projelerini finanse etmiştir. Asya'daki tüm İslam ülkeleri ESCWA'nın üyeleridir.

Adres: P.O. Box 97 115, Amman, JORDAN

Tel: (462) 6 594 351

Fax: (462) 6 694 981

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ORGANLARI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TİCARET VE KALKINMA KONFERANSI (UNCTAD)

1964 yılında kurulan UNCTAD ECOSOC ile ilişkili olup, Birleşmiş Milletler Assamble-si'ni daimi bir organ olarak bağlı bulunmaktadır. Ana amaçları; gelişen ülkelere, bu ülkelerin sanayileşmiş ülkelerle olan ticaretlerinde paylarını artırmalarına yardımcı olmak ve Üçüncü Dünya ülkelerindeki hayat standartlarını yükseltmeye yönelik kalkınma projelerinin uygulanmasını hızlandırmaktır. UNCTAD 1993 yılı itibarıyla, diğer BM teşkilatları dışında, 155 Hükümetlerarası Kuruluş ve 170 Gayri-resmi Kuruluş ile ilişki içinde bulunmaktadır. 179 ülke UNCTAD'ın üyesidir.

Adres: Palais des Nations, CH-1211

Geneva 10, Switzerland

Tel: (41 22) 917 1234 - 907 1234

Fax: (41 22) 733 6542

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PROGRAMI (UNDP)

Genel kalkınma konularıyla ilgili muhtelif BM teşkilatlarının birleştirilmesi sonucu 1964 yılında kurulan UNDP; insani, iktisadi ve teknolojik kalkınma konularında tüm gelişmişte olan ülkelere yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, mali paketler hazırlanmakta ve eğitim programları düzenlenmekte ve uygulanmaktadır. UNDP; 185 Hükümetlerarası kuruluş ve 175 Gayri-resmi Kuruluş (NGO) ile ilişki içinde bulunmaktadır.

Adres: United States Plaza, New York

NY 10 017, USA

Tel: (212) 906 5788

Fax: (212) 906 5365

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER EĞİTİM VE ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (UNITAR)

Eğitim ve araştırma imkanları temin etmek suretiyle, Birleşmiş Milletler'in ekonomik, sosyal ve diğer kalkınma faaliyetlerindeki etkinliği arttırmak amacıyla 1965 yılında kurulmuştur. UNITAR çok sayıda Hükümetlerarası ve gayriresmi kuruluşlarla ilişki içinde bulunmaktadır.

Adres: United Nations Plaza, Room 4212

New York, NY 10 017 USA

Tel: (1 212) 754 8621 - 754 8637

Fax: (1 212) 697 8660

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÜNİVERSİTESİ (UNU)

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararı sonucu 1973 yılında kurulmuştur. Bilim adamları ve kurumlar arasındaki entellektüel işbirliğini geliştirmek ve eğitim ve araştırma imkanları temin etmek amacındadır. UNU 50'nin üzerinde uluslararası ve hükümetlerarası kuruluş ve yaklaşık 80 civarında gayri-resmi kuruluşla işbirliği yapmaktadır.

Adres: 53-70 Junpumae, 5 Chome

Shibuye-Ku, Tokyo JAPAN

Tel: (813) 34992811

Fax: (813) 34992828

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER DÜNYA GIDA KONSEYİ (WFC)

1974'te kurulan ve ECOSOC ile bağlantılı olan WFC; üretim, beslenme, gıda güvenliği ve gıda yardımına ilişkin politikaları koordine eden ve bu konuda politikalar üretmek amacıyla kurulmuştur.

Adres: C/O FAO

Via Terme di Caracalla 1-00100

Roma, Italy

Tel: (396) 57971

Fax: 5475091

DÜNYA GIDA PROGRAMI (WFD)

1961 yılında kurulan ve ECOSOC ile bağlantılı bulunan WFP, gelişmekte olan ülkelere acil gıda yardımı yapma ve ekonomik ve sosyal büyümeyi teşvik etme amacı taşımaktadır.

Adres: Via Cristoforo Colombo 4261-00145

Rome-Italy

Tel: (396) 57971, Fax: 5133537

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN İHTİSAS AJANSLARI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN GIDA VE TARIM TEŞKİLATLARI (FAO)

Üye ülkelerde yaşayan insanların beslenme düzeylerini ve hayat standartlarını yükseltmek, tüm gıda ve tarım ürünlerinin üretim ve dağıtımındaki verimlilik artışlarının devamlılığını sağlamak, kırsal nüfus için daha iyi yaşam koşulları yaratmak amacıyla 1945 yılında kurulmuştur. FAO bu görevleri ifa etmek için kendi bünyesinde çok sayıda ihtisaslaşmış şubeler oluşturmuştur (: hayvan üretimi ve sağlığı; toprak ve su geliştirme; ekili alan üretimi ve korunması; zirai hizmetler; emtialar ve ticaret; insan kaynağı kurumları; tarım reformu; balıkçılık; ormancılık; politika analizi; ve diğer şubeler). Bunun dışında; FAO beş tane Bölgesel büro kurmuş olup, yaklaşık 500 hükümetlerarası teşkilat ve 190'ın üzerinde gayri-resmi kuruluşlar (NGO) ile yakın ilişki içerisinde dir.

Adres: Viale Terme di Caracalla

1-00100 Roma, Italy

Tel: (396) 57 971

Fax: 5797 3132 - 5797 2610

ULUSLARARASI TARIMSAL KALKINMA FONU (IFAD)

IFAD, Dünya Tarım Konferansı'nın benimsediği bir kararı takiben 1974 yılında kuruldu. Birleşmiş Milletler'in ihtisaslaşmış bir ajansı haline gelen IFAD 1986 yılında ECOSOC sistemine dahil oldu. Gelişen ülkelerde tarımsal kalkınma için ilave kaynakları harekete geçirmek ve gıda üretimini geliştirmek ve artırmak için mali kaynaklar temin etmek IFAD'ın temel amaçları arasındadır. IFAD, ilgili BM organları yanında, 90 hükümetlerarası teşkilat (IGO) ve 75 gayri-resmi teşkilat ile ilişki içindedir.

Adres: Via Del Serafica 107, 100 142

Roma, Italy

Tel: (396) 54591

Fax: (5043463

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO ilk kez 1919 yılında Versay'da (Fransa) kurulmuştur. Uluslararası Çalışma Ofisi'nin ve diğer benzer iki kuruluşun faaliyetlerini üstlenen ILO, Filedeifiya Konferansı'nda amaç ve hedeflerini yeniden belirleyerek 1945 yılında Birleşmiş Milletler'e dahil oldu ve nihai olarak ECOSOC sistemine bağlandı. Tüm dünyada işgücünün hayat standartlarını ve çalışma şartlarını yükseltmek ILO'nun temel amaçlarıdır. Buna ilave olarak; ILO sosyal adaletsizlikleri gidermeyi, tam istihdamı, eğitim imkanları sağlamayı; işgücünün çalışma şartlarını ve toplu sözleşme düzenlemelerini, işletme, sosyal güvenlik, konut, eğitim, dinlenme ve kültürel imkanlarını gözetmeyi amaçlamaktadır.

ILO dünyanın muhtelif yerlerinde 7 bölgesel büro kurmuş olup, 134 hükümetlerarası kuruluş ve 180 gayri-resmi kuruluşu koordine etmektedir.

Adres: 4 Route des morillons, CH-1211

Geneva 22, Switzerland

Tel: (4122) 7996111

Fax: (4122) 7988685

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SINAİ KALKINMA TEŞKİLATI (UNIDO)

1966 yılında BM'nin ihtisaslaşmış bir ajansı olarak kurulan, 1979 yılında ECOSOC Sistemine dahil olan UNIDO'nun yapısı 1985 yılında gözden geçirilmiştir. Yeni uluslararası ekonomik düzenin kurulmasına yardımcı olma amacıyla gelişmekte olan ülkelerdeki sınai kalkınmayı teşvik etmek ve hızlandırmak; global, bölgesel ulusal ve sektörel düzeyde sınai projeleri desteklemek UNIDO'nun temel amaçları arasındadır. Üye ülkelerle BM ajanslarıyla, 130'un üzerinde Ulusal teşkilatla, 160 hükümetlerarası teşkilat ve 100 gayri-resmî teşkilatla yakın ilişkileri yanında, UNIDO genişleyen bir iç yapıya sahip bulunmaktadır. UNIDO çok sayıda eğitim programının sponsorluğunu yapmakta olup, araştırma çalışmaları yürütmekte ve muhtelif ölçekte projeleri uygulamaktadır.

Adres: Vienna International Center P.O. Box 300, A-14000 Vaen, Austria

Tel: (43-1) 211 300

Fax: (43-1) 232156

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER EĞİTİM, BİLİM VE KÜLTÜR TEŞKİLATI (UNESCO)

Eğitim, bilim ve kültür vasıtasıyla milletler arasındaki işbirliğini geliştirerek barış ve güvenliğe katkıda bulunmak amacıyla 1945 yılında Birleşmiş Milletlerin ihtisaslaşmış bir ajansı olarak kurulmuştur. UNESCO'nun diğer amaçları; dünyadaki insanlar arasında ırk, cins, lisan ve din ayrımı yapmaksızın tasvip edilen insan hakları ve temel hürriyetler, hukukun üstünlüğü ve adalet için saygı tesis etmek; entelletüel faaliyetlerin her alanında milletlerarası işbirliğini teşvik etmektir. UNESCO bu görevlerini etkin bir biçimde yerine getirmek amacıyla Genel Merkezinde 30'dan fazla şube, 5 kıta'da 10 bölgesel büro ve hemen tüm üye ülkelerde temsilci büroları kurmuştur. Buna ilave olarak; UNESCO muhtelif uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde 375'in üzerinde hükümetlerarası kuruluş ve yaklaşık 789 gayriresmî kuruluş ile ilişki içersindedir.

Adres: 7 Place de Fontenoy, F. 75700

Paris, FRANCE

Tel: (33.1) 45681000

Fax: (33.1) 45671690

ULUSLARARASI PARA FONU (IMF)

Dünya Bankası ile birlikte Temmuz 1944'de Bretton Woods'ta (ABD) kuruldu. İki kuruluş arasındaki temel farklılık; IMF'nin esas itibarıyla üye ülkelerdeki para ve maliye politikaları ile, Dünya Bankası da yatırım ve proje uygulamaları ile ilgili olmasıdır. 1969 yılında özel ÇEKME HAKLARI (SDR) sisteminin kabulü, IMF'nin parasal işlemlerdeki önemini arttırmıştır.

IMF Anlaşması üye ülkelerin; istikrar bir mübadele sistemi geliştirme ve döviz kurlarında istikrarı sağlamak amacıyla IMF ve diğer üye ülkelerle işbirliği yapma yükümlülüğüne tabi olduğunu belirtir. IMF, gerekli durumlarda, üye ülke ekonomisine kredi ve borç verme yoluyla para enjekte edebilmektedir. Aynı zamanda, üye ülkelerin Merkez Bankası ya da Maliye Bakanlığı görevlilerine eğitim düzenleyen IMF enstitüsü yoluyla teknik yardım sağlanmaktadır. 175 ülke IMF'nin üyesi bulunmaktadır.

Adres: 700 Nineteenth Street NW, Washington DC 20431 USA

Tel: (1-202) 623 7000

Fax: (1-202) 622 4661

DÜNYA BANKASI

1944 yılında Breetton Woods Konferansı'nda kurulan Dünya Bankası, savaş sonrası yıllarda uluslararası ekonomik ve mali işbirliği için planlar belirlemek amacıyla 1945 yılında faaliyete geçti. Hükümetlere uygun şart ve faiz oranları ile kredi temin etmek yoluyla üye ülkelerin ekonomik kalkınmalarını teşvik etmek, teknik yardım sağlamak ve ekonomik işbirliğini geliştirmek Dünya Bankası'nın ana amaçları arasındadır. Bu amaçla, Banka'nın sermayesi 1992 yılında 153 milyar Dolar'a yükseltilmiştir. Sovyetler Birliği hiçbir zaman Banka'nın üyeliğine girmemiş olmakla birlikte, Birliğin dağılması sonrasında bağımsız devletler 1991 ve 1992 yıllarında üyeliğe kabul başvurusunda bulunmuştur. 1993 sonu itibarıyla Dünya Bankası'na -tüm İslam Konferansı Teşkilatı üyeleri dahil- 172 ülke üye bulunmaktadır. Dünya Bankası ve üç yan kuruluşunun (Uluslararası Kalkınma Derneği, Çok Taraflı Yatırım Ajansı ve Uluslararası Finans Kurumu) faaliyetlerini koordine etmek amacıyla World Bank GWP kurulmuştur.

Adres: 1818 H. Street NW, Washington

DC 20433 USA

Tel: (1 202) 477 1234

Fax: 477 6391

ULUSLARARASI FİNANS KURUMU (IFC)

Az gelişmiş üye ülkelerde özel sektörün gelişmesini teşvik ederek bu ülkelere yardım etmek, üretken özel kesim teşebbüslerine devlet garantisiz risk sermayesi sağlamak, mahalli sermaye piyasalarının gelişimine yardımcı olmak, özel sermayenin uluslararası akışını teşvik etmek amacıyla Dünya Bankası'nın yan kuruluşu olarak 1956 yılında kurulmuştur. IFC'nin sağladığı finansman 1992 yılında kümülatif olarak 4 milyar Doları aşmıştır. Tüm İslam Konferansı Teşkilatı üyeleri dahil, IFC'nin toplam üye ülke sayısı 1992'de 142 idi.

Adres: 1818 H. Street NW Washington DC 20433 USA

Tel: (1202) 4771234

Fax: 4776391

ÇOK TARAFLI YATIRIM GARANTİ AJANSI (MIGA)

Gelişmekte olan ülkelerdeki koşullara özel bir önem vererek dolaysız yabancı sermaye yatırımlarının üretken amaçlara yönelmesini teşvik etmek, yabancı sermaye yatırımları için konsültasyon, müzakere ve sigorta hizmetleri sağlamak, yabancı yatırımcılar ve yatırım yapılan ülke hükümetleri arasında karşılıklı anlayış ve güveni arttırmak amacıyla Dünya Bankası ile organizasyonel bağları olan otonom bir kuruluş olarak 1988 yılında kuruldu. MIGA 1992 yılında, dünyanın değişik yörelerinde 21 mukavelelerin icrası ise toplam 504 milyon \$ tutarında fon kanaliz etti. Hemen tüm İslam Konferansı Teşkilatı devletleri dahil 115 ülke MIGA'nın üyeleridir.

Adres: 1818 H. Street NW Washington DC 20433 USA

Tel: (1202) 4771234

Fax: (1202) 4776391

VI. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRME AMACINA YÖNELİ DİĞER BÖLGESEL VE ULUSLARARASI KURULUŞLAR

ULUSLARARASI TİCARET ODASI (ICC)

1920 yılında Paris'te kurulan, 1945 ve 1975'te yeniden şekillendirilen ICC; ticaret, sanayi, ulaştırma ve finans alanlarında faaliyet gösteren tüm ekonomik teşebbüsleri temsil etmek, dünya ticaret ve yatırımlarının serbest ve adil rekabete dayalı olarak gelişmesini teşvik etmek, ticaret politikalarını uyumlu hale getirmek, işletmeler ülkeler ve ülke grupları arasında işbirliğini geliştirmek amacındadır. ECOSOC'un danışmanlık statüsünü üslenen ICC yaklaşık 30 hükümetler arası ve 35 gayri-resmi kuruluşla ilişki içindedir. ICC'nin, 16 İslam Konferansı Teşkilatı ülkesi dahil, 58 üyesi bulunmaktadır.

Adres: 38 Course Albert ler, F-75008

Paris FRANCE

Tel: (331) 495 32942 - 495 32859

ULUSLARARASI TİCARET MERKEZİ (ITC)

Gelişmekte olan ülkelerin dış ticaret faaliyetlerini geliştirmek amacıyla (ECOSOC çerçevesinde) UNCTAD'ın bir icra ajansı olarak 1964 yılında Cenevre'de kurulmuştur. UNCTAD'ın 173 üye ülkesi aynı zamanda ITC'nin de üyesi bulunmaktadır.

Adres: Palais des Nations CH-1211

Ceneva 10, SWITZERLAND

Tel: (4 122) 730 011

Fax: (4 122) 733 4439

ULUSLARARASI KAMU TEŞEBBÜSLERİ MERKEZİ (ICPE)

Kamu teşebbüslerinin, işletme yeteneklerini güçlendirerek, güçlü, verimli, ekonomik ve sosyo-ekonomik sorumluluklarını yerine getirebilecek kabiliyette kuruluşlar haline gelmelerine katkıda bulunmak amacıyla 1974 yılında kurulmuştur. UNIDO, UNESCO ve UNCTAD'la yakın ilişkileri yanında, UNDP'nin icra ajanlarından biri haline de gelmiştir. İslam Konferansı Teşkilatı üyesi 12 ülke dahil 34 ülke ICPE'nin üyeleridir.

Adres: P.O. Box 92, 51 61109, Lubjina

Slovenia

Tel: (3861 182331, Fax: 346 389

ULUSLARARASI KALKINMA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (IDRC)

Dünya'nın geliştirmekte olan bölgelerinin problemleri ve bu bölgelerin ekonomik ve sosyal gelişmeleri için bilimsel, teknik ve diğer bilgilerin uygulanması ve benimsenmesine ilişkin araçların araştırılmasına öncülük etmek, teşvik etmek, desteklemek ve bu tür araştırmalar yapmak ve iktisadi işbirliği için alternatif politikalar üzerinde çalışmak amacıyla 1970 yılında kurulmuştur. IDRC 80'in üzerinde hükümetlerarası ve yaklaşık 100 gayri-resmi kuruluş ile ilişki içindedir.

Adres: P.O. Box 8500, Ottawa ONK 16 3HR Canada

Tel: (1613) 2366163

Fax: (1613) 2387230

ULUSLARARASI KALKINMA ALTERNATİFLERİ VAKFI (IFDA)

Dünya'nın sosyo-ekonomik problemlerinin çözümüne alternatif fikirler geliştirmek amacıyla 1976 yılında kurulmuştur. 10 İslam ülkesi dahil 39 ülke IFDA'nın üyesi bulunmaktadır.

Adres: 4 Place du Marche

P.O. Box 9, Ch, 1260 Nyon

Switzerland

Tel: (4122) 3618281

Fax: (4122) 3610525

ULUSLARARASI GIDA POLİTİKASI ARAŞTIRMA MERKEZİ (IFPRI)

Dünya gıda sorunları üzerine objektif analizler yapmak, gıda üretimini arttıracak aksiyon planları yaparak hükümetlere ve uluslararası teşkilatların istifadesine sunmak, ticaret imkanlarını geliştirmek, gıda maddelerinin dağıtım ve tüketiminin geliştirilmesi için önerilerde bulunmak amacıyla 1975 yılında kurulmuştur. IFPRI araştırma projeleri üzerine araştırma programları ve kurslar düzenlemektedir.

Adres: 1200 17th Street NW Washington PC 20036-3006 USA

Tel: (1202) 8625600

Fax: (1202) 4674439

İSLAM BİLİMLER AKADEMİSİ (IAS)

İslam Konferansı Teşkilatı Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Daimi Komitesi (COMSTECH)'nin tavsiyelerini takiben, bilim ve teknoloji alanında İKT üye ülkeleri için bir danışma kurumu vazifesi görmek, araştırma ve buluşları teşvik etmek, Müslüman bilim adamlarının faaliyetlerini koordine etmek amacıyla 1986 yılında kurulmuştur. IAS; BM teşkilatları, bölgesel, hükümetlerarası ve gayri-resmî kuruluşlar ile etkin kişiler tesis etmiştir. 16 ülke IAS'ın üyesidir.

Adres: P.O. Box 830036, Amman JORDAN

Tel: (9626) 822104

Fax: (9626) 821803

İSLAM VAKFI

İslam iktisadı, bankacılık, finans ve diğer ilişkin konularda araştırma ve eğitim programları, seminerler, konferanslar düzenlemek ve yayınlar yapmak amacıyla 1973 yılında kurulmuştur.

Adres: Ratby Lane, Markfield

Leicester LE6 0RN, U.K.

Tel/Fax: (44530) 244946

İSLAM İKTİSADI ARAŞTIRMA BÜROSU

İslam iktisadı, bankacılık, finans ve diğer ilişkin konularda araştırma ve eğitim programları, seminer ve konferanslar düzenlemek amacıyla 1976 yılında kurulmuştur.

Adres: New Elephant Road, G.P.O. Box 3966

DHAKA - 1000 Bangladesh

Tel: (8802) 508472

Fax: (8802) 863363

İSLAM İKTİSADI ARAŞTIRMA MERKEZİ, King Abdul Aziz Üniversitesi

İslam İktisadı, bankacılık, finans ve diğer ilişkin konularda araştırma ve eğitim programları, seminer ve konferanslar düzenlemek amacıyla 1977 yılında kurulmuştur. Merkez aynı zamanda Lisans-üstü eğitim çalışmalarına da katkıda bulunmaktadır.

Adres: P.O. Box 16711, Jeddah SAUDI ARABIA

Tel: (9662) 6952402

Fax: (9662) 6952066

ORTADOĞU VE İSLAM ÜLKELERİ ENSTİTÜSÜ, Marmara Üniversitesi

İslam İktisadı, bankacılık, finans ve diğer ilişkin konularda araştırma ve eğitim programları, seminer ve konferanslar düzenlemek amacıyla 1980 yılında kurulmuştur. Enstitü Diploma, Master ve Doktora Programları yürütmektedir.

Adres: Marmara Üniversitesi, Göztepe Kampüsü, İstanbul/TÜRKİYE

Tel: (0216) 347 62 71 - 347 71 30

Fax: (0216) 347 39 41

İNGİLİZ MİLLETLER TOPLULUĞU (THE COMMONWEALTH)

Britanya İmparatorluğu'nun dağılmasından doğan İngiliz Milletler Topluluğu 1951 yılında Londra'da kuruldu. Formel bir anlaşmaya dayanmamakta olup, bir takım deklarasyonlar vasıtasıyla idare edilmektedir. Örneğin; "Declaration of Commonwealth Principles" ilgili ülke devlet başkanları tarafından 1971 yılında Singapur'da kabul edilmiştir. Resmi belgesinde "informal bir grup olarak belirtilmiş olup, Topluluk resmi herhangi bir amaç taşımamaktadır. Bununla birlikte; uluslararası barış ve düzenin sağlanması amacıyla, özellikle eğitim, bilim ve teknik alanlarında, farklı ırk ve dine sahip zengin ve fakir ülkeler arasındaki ilişkilerin önemi üzerinde durmaktadır. Bu amaçla bir takım ihtisaslaşmış komite, konsey, grup, merkez, kurum ve sekreteryalar kurulmuştur. Bununla birlikte en önemli sekreteryalar şunlardır: Topluluk Bilim Konseyi, Teknoloji Yönetimi Üzerine Danışma Konseyi Grubu; Topluluk İnsan Kaynaklarını Geliştirme Grubu; Topluluk Eğitim Komitesi; Topluluk Üniversiteleri Derneği; Öğrenci İşleri Daimi Komitesi; Topluluk Kalkınma İçin Bilgi Teknolojisi Ağı, Topluluk Burs ve Eğitim Programı; Topluluk Endüstriyel Eğitim ve Tecrübe Programı; Topluluk Teknik Yardım Grubu; Sınai Kalkınma Ünitesi.

Topluluk Sekreteryası son on yıllık dönemde sosyal ve ekonomik kalkınma konularına artan ölçüde önem vermiş, bu amaçla Maliye, Ekonomi, Sanayi, Tarım ve Çalışma Bakanları arasında düzenli toplantılar tertip etmiş, Topluluk için özel bir takım kuruluşlar tesis etmiştir. (Topluluk Eşitlik Fonu, Gıda ve Kırsal Kalkınma Merkezi vb).

Bunlara ilave olarak; Genel Sekreteryaya 70'in üzerinde profesyonel teşkilatın kuruluşunu sağlamıştır; bunlar İngiliz Milletler Topluluğu Mimarları Derneği, Veterinerler Derneği, Hristiyan ve Yahudi Dernekleri (Müslüman Dernekleri mevcut değil) ve benzeri çeşitli kuruluşlardır. Sekreteryaya tüm BM teşkilatları, Uluslararası mali kurumlar, IMF,

Dünya Bankası ve 150 kadar güçlü uluslararası, hükümetlerarası ve gayriresmi kuruluşla formal ilişkiler tesis etmiştir. Gambiya, Nijerya, Uganda, Bengaldeş, Brunay, Malezya, Maldivler ve Pakistan gibi İslam Konferansı Teşkilatı üyeleri dahil 50 ülke İngiliz Milletler Topluluğunun üyeleridir.

Adres: Malborough House

Pall Mall, London SW1 5H X. UK

Tel: (4471) 839 3411

Fax: (4471) 930 0827

BAĞIMSIZ DEVLETLER TOPLULUĞU (CIS)

Belarus, Rusya ve Ukrayna tarafından 1991 yılı Aralık ayında kurulmuştur. Eski Sovyetler Birliği ülkeleri, daha yakın ekonomik, politik, kültürel ve mali işbirliği için 21 Aralık 1991 tarihli "Alma Ata Deklerasyonu" ile bir araya gelmiştir. Topluluğun üyeleri; Rusya, Belarus, Ukrayna, Ermenistan, Azerbeycan, Gürcistan, Moldavya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan'dır.

Adres: Kirova Street 17, 220 000 Minsk, BELARUS

Tel: (7172) 26 1944

PETROL İHRAC EDEN ÜLKELER TEŞKİLATI (OPEC)

Petrol politikalarını koordine etmek ve zarar verici fiyat dalgalanmalarını önlemek amacıyla 1960 yılında kurulan OPEC, 1965 yılında Viyana'daki Genel Merkezi'nde yeniden faaliyete geçirilmiştir. OPEC 1970 yıllarda uluslararası ekonomi politikasında çok önemli bir rol oynamıştır. Çok sayıda hükümetlerarası ve gayri-resmi kuruluşla yakın temas halindedir. 12 ülke –Cezayir, Gabon, Libya, Nijerya, Venezuela, Endonezya, İran, Irak, Kuwait, Katar, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri– OPEC üyesi bulunmaktadır.

Adres: Obere Donoustrase 93 A-1020

Wien, Avusturya

Tel: (431) 211 120

Fax: (431) 264 320

